

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/I. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri pošt. čez. zavodu: Ljubljana
št. 11.842. — Praha č. 78.180, Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 25. junija.

Bili so časi, ko je veljal nauk, da je človeku namen umreti in začeti drugo življenje, novo, posmrtno, ki je večno in ki je šele pravo življenje. Šele v tem življenju je mogoče doseči blaženost, tu šele zavladava pravica. Pozemeljsko življenje se je smatralo le za pripravo za posmrtno življenje. Zato se je tolmačilo, da je prirojeno bedno, da je »solzna dolina« krivica, veriga gorja.

Danes spoznavajo vsi civilizirani ljudje te nazore kot veliko zablodo. Mislijo, da je naloga človeškega življenja — živeti, zdravo, srečno in čim popolnejše, napredovati v onem tisočletnem razvoju, ki ga vidimo za seboj od pračloveka, od barbarskega divjaka do civiliziranega in kulturnega človeka ter dalje od suroveže in sebičnosti do bratskega in solidarnega člana družbe. Današnji človek smatra za svojo dolžnost, da pomaga izpreminjati dolino solza v znošnejše prebivališče za nas in naše potomce, pomagati odstraniti gorje in krivice, ter uvajati pravičnost in ljubezen. Človeško življenje na svetu je tako in bo tako, kakršnega si ljudje sami ustvarijo.

Po teh nazorih se danes uveljavlja po vsem kulturnem in naprednem svetu tudi vzgoja mladine. Treba je, da si novi rod osvoji vselej stopnjo razvoja, na katero se je povzpeli prejšnji, a nujno je tudi, da stori, če ne velik, pa vsaj majhen korak naprej.

Poleg starih je danes glavni vzgojitelj šola, v šoli pa učitelj. Vobče je priznano, da je učenje, prvi del vzgoje, učiteljeva zadeva. Za drugi del vzgoje, za pouk v »nравnosti«, pa še danes reakcionarni menijo, da spada še vedno v izključno pravico duhovščine. Pri tem poudarjajo, da mora biti vzgoja »verskonravnna«. Kakor v srednjem veku, lasti si klerikalizem tudi še v XX. stoletju brezmejni vpliv na šolo, na učitelje in na pravno vzgojo otrok, da si je to stališče v najhujšem nasprotju z moderno demokracijo, s potrebami ljudstva ter zdravo pametjo ljudi.

Razumljivo je, da je z ozirom na cili in smoter vzgoje veljanska razlika med klerikalno vzgojo in moderno državljansko vzgojo. Prva pripravlja človeka za onstransko življenje, ta za sedanje. Pri prvi je edina in glavna vzpodbuda za pravno življenje strah pred kaznijo, pred hudičem in peklom in nuda na plačilo v nebesih. Človek pa mora delati dobro zaradi dobrega samega, zato, ker ga smatra za nujno, ker to dobro ljudi, ker mu je to dobro pogoj sreče. Pogrešno je, ako vidi človek v drugih ljudeh samo sredstvo in pripomoček, kako bi si z miloščino, dobrotčnostjo, usmiljenjem in drugimi vrlinami pridobil zaslug pred nekom drugim. Pravilno je, da bi bila služba ljudstvu in človekoljubnost največja naloga človeka. Zato je tudi napačno, ako se dobra dela manj cenijo kot posebna sredstva (molitev itd.) s katerimi je mogoče dobiti zaslug za večnost.

Pri klerikalni vzgoji se človek ne uči zanašati se na lastno moč, ampak se uči zaničevati človeka kot rečno, slabo stvar in čakati vse od milosti božje. Ta nauk o milosti izvira iz dob tiranov, od katerih je bila milost že to, če so pustili svoje podanike dihati, živeti in če jih niso za svoje kratkočasje mučili in ubijali.

V nauku o čednostih so čisto blodne, ki v očeh moralnega človeka sploh niso čednosti. Med grehi, ki jih je mnogo kategorij, izvedo otroci o stvarih, od katerih ne bi smeli slišati in se draži z njimi le njihova domišljija. V to žalostno poglavje spada predvsem tudi vprašanje spola, nравnosti, ki je ena najvažnejših strani življenja ter jedro nравnosti sploh! Kako morejo biti vzori za nравnost naše dece ljudje, ki so radi predpisov svojega stanu primorani živeti nenravno in abnormno? Žalostna resnica je, da je med njimi velik odstotek perverzov, n. pr. sadistov, ki jim mučenje otrok vzbuja naslado. Moramo jih radi tega pomisliti, toda za vzgojitelje otrok po nazorih moderne pedagogije niso primerni.

Na škodo blaginje otrok je načrt novega šolskega zakona o osnovnih šolah ostal na pol poti, ker ni eliminiral iz šole ljudi, katerih škodljivost za nравno vzgojo mladine je po principih moderne znanosti nesporna. Vendar dopušča vsaj nekaj kontrole prosvetne oblasti tudi v tem oziru. Naša država, ki je v verskem oziru tako raznolika, bi bila v prvi vrsti tudi iz ozirov verskega miru upravičena, da verouk prenese popolnoma v cerkev nazaj, kamor tudi spada. A da se izogne vsem nepotrebnim konfliktom je postavila verouk kot prvo točko svojega šolskega programa ter mu je torej dala mesto, ki kaže polno spoštovanje namesta veri in cerkvi. Enemu pa se Jugoslavija ne more odreči, da vzgaja svoje mlade generacije v duhu verske strnотosti, ki je predpogoj mirnega sožitja vseh delov našega naroda. Klerikalizem živi od zlorabe vere. Zato je smrtен sovražnik šole, ki mu ni brezpogojno izročena.

Enodnevna vojaška revolucija na Grškem

Oficirska liga strmoglavila Mihalokopulosovo vladu in proglašila diktaturo. — Vodja liberalcev Papanastasiu sestavlja novo vladu. — Vzrok revolucije odpor proti jugoslovenskim zahtevam pri pogajanjih za obnovitev zveze.

Atene, 25. junija. s. Danes ob 4. zjutraj je izbruhnila v Atenah in Solunu vojaška revolucija. Čete generala Pangalosa, obstoječe večinoma iz solunske posadke, so se nenadoma pojavile na ulicah in zasedle brez odpora vsa javna poslopja, prostor generalnega štaba, kolodvorje in vse vojaške zavode. V nekaj urah so imeli revolucionarji v svojih rokah vse zveze z notranjostjo dežele. Tudi brodovje se je priključilo vojaškemu uporu. Voditelja nove revolucije sta general Pangalos in admiral Hadžikiriakos, ki sta takoj uvedla strogo cenzuro časopisja. V nobenem delu Grške se ni pojavil noben odpor.

Mihalokopulosova vladu je demisijsko nirala in sestavo nove vladu je prevzel danes ob 2. popoldne vodja Republikanske unije Papanastasiu, ki je pozval voditelje vojaškega gibanja, naj sodelujejo pri sestavi ministrstev.

General Pangalos je izdal na narod proglaš, v katerem naglaš, da izvira revolucija iz razpoloženja in zahtev celokupnega naroda. Narod želi predvsem boljše gospodarstvo z državnimi financami in konec sedanje potratnosti. Proglas obtožuje dalje Mihalokopulosovo vladu, da je napram jugoslovenskim zahtevam pri pogajanjih za prijateljsko zvezo med obema državama preveč popustljiva in da je premalo storila za povečanje armade.

Atene, 25. junija. s. Vzroki vojaške revolucije na Grškem so isti, ki so pred 14 dnevi dovedli tudi do vladne krize. Ozadje tvori razburljivo razpoloženje radi nesoglasij, ki so se pojavila pri pogajanjih z Jugoslavijo za obnovitev zveze in končale s prekinjenjem pogajanj. Kot znano, so zahtevali Jugoslovenci: 1. Želo obširne nadzorstvene pravice nad manjšinami v grški Macedoniji.

2. Razširjenje svobodne jugoslovenske cone v solunski luk. 3. Odstop železniške proge od Grevgije do Soluna. Grški nacionalni krogi pa stoje na stališču, da bi ugoditev zahtev pomenila slavižacijo grške Macedonije in končno izgubo Soluna.

Atene, 25. junija s. General Pangalos je proglašil vojaško diktaturo, v Solunu pa obsedno stanje. Prebivalstvo je mirno, častniki so popolni gospodari položaja.

Mornarica prisilila vladu k odstopu

Beograd, 25. junija s. O strmogavljenju Mihalokopulosove vladu se poročajo sledeče podrobnosti: Ob 10. popoldne je pozval general Pangalos Mihalokopulos, naj takoj predloži odstop celokupnega kabineta, kar pa je ta odklonil. Nato je volno brodovje pričelo iz Pireja obstreljevati palačo ministrskega predsedništva in jo precej poškodovalo. Opoldne je podal Mihalokopulos demisijsko celokupnega kabineta, ob dveh popoldne pa je sestavljal vodja liberalne stranke Papanastasiu novo vladu. Revolucionarne čete so prevzele vzdrževanje javnega reda v Atenah. Popoldne je prišlo na nekih krajih do manjših incidentov in spopadov, ki pa niso imeli večjih posledic.

Mir vzpostavljen

Beograd, 25. junija p. Po zadnji brzjavki, ki jo je prelo naše znanje ministrstvo zvečer iz Aten, je na Grškem mir vzpostavljen. Enodnevna revolucija generala Pangalosa je imela popoln uspeh.

Kombinacije o političnem položaju

Razne verzije o razvoju dogodkov povodom odhoda Pašića v kopališče. — Opozicijske vesti o stališču samostojnih demokratov. — Opozicija in radičevska politika.

Beograd, 25. junija. p. Današnji jutranji listi so polni kombinacij o predstojajočih službenih pogajanjih med radičevci in radikali ter navaajajo celo ime delegatov obeh strank, ki bi naj ta pogajanja vodili. Te vesti so po svoji večini svojevoljna ugibanja, ki pa temeljijo na dejstvu, da radičevci hočejo za vsako ceno v vladu. Vendar se politični položaj tudi danes ni približal razjasnitvi. O razvoju dogodkov v bližnji bodočnosti se širite dve verziji. Po eni ostanejo vsa važnejša vprašanja do povratka min. predsednika iz kopališča Vichy na Francoskem, kamor odpotuje Pašić verjetno že v ponedeljek, odložena. po drugi verziji se bodo razgovori nadaljevali tudi v času, ko bo vodil vladu minister za socialno politiko Gjuričić kot najstarejši član kabineta. Nekateri krogi trdovratno širijo vest, da se od zgoraj želi čim skorajšnje privzete HSS k sedanji koaliciji. Ta vest je v nasprotju z dejstvom, da se želi čimprejše sprejetje tiskovnega zakona, ki ga pa baš radičevci najhujše obstruirajo.

V radikalnem klubu obstoja glede radičevcev še vedno razdvojeno mišljenje. Velik del radikalnih poslancev smatra kombinacijo z radičevci za nepremišljeno in površno ter se boji nedoglednih posledic za državno politiko. Stališče samostojnih demokratov je znano. Oni smatrajo, da radičevska politika svojih besed še ni potrdila z dejanji. Radičeva stranka še ni sprejela svojega programa in izjave

Pavla Radića so bile podane le v imenu kluba poslancev, ki je privzel novo ime, a ki niti sam v celoti ne odobrava postopanje svojega predsednika. Današnji opozicijski listi pravijo, da so se samostojni demokrati odločili izzvati popolno razčiščenje položaja, predno se nadaljuje današnja državna politika, ker da bi bilo absurdno se eksponirati in prevzemati odgovornost v korist onim, ki to politiko danes obstruirajo. Opozicijski listi imajo seveda v toliko prav, da samostojni demokrati nikakor ne želijo biti le pomožna četa, ki naj izvede gotove težke naloge, da bi potem nasprotniki one državne politike, za katero se je angažiral Narodni blok brez odgovornosti mogli zagrabiti za državno krmilo. K tem kombinacijam je treba le reči, da je politika samostojnih demokratov neodvisna od trenutnih kombinacij. Gotovo je, da se samostojni demokrati ne dajo izigrati.

V opozicijski vladu precejšnja nejasnost. Ker se ve, da bi morali radičevci najprej zapustiti blok, predno bi bilo upati na uspeh v njihovih event. pogajanjih z radikali in bi z njihovim izstopom blok razpadel, prevladuje medsebojno nezauzanje. Klerikalci smatrajo, da je predvsem oseba Stjepana Radića ovira za sporazum med HSS in NRS. V opozicijskem bloku prevladuje mišljenje, da do jeseni ne bo spremembe v političnem položaju, ako samostojni demokrati ne bodo vztrajali na razčiščenju situacije.

Seja ministrskega sveta

V gospodarsko-financijskem odboru ministrov je minister dr. Žerjav energično zahteval znižanje izvozne carine za govejo živino in prašiče. — Za polovico znižana carina za stavbni lesni material.

Beograd, 25. junija. r. Ministrski svet je imel od 11. do 1.30 popoldne sejo, na kateri je večinoma razpravljalo o reparacijskem vprašanju in o kvoti za mesec julij. Izdana so bila v tem oziru potrebna pojasnila našemu delegatu pri reparacijski komisiji Boškoviću. Razpravljalo se je tudi o Blairu-vem posojilu v zvezi z zgraditvijo železnice Beograd - Sarajevo - Split, kakor tudi o Radičevići ponudbi ter je bilo sklenjeno, da se ta zadeva odgodi, dokler ne ozdravi min. predsednik Pašić. Na koncu se je govorilo o interparlamentarni konferenci v Washingtonu. Sklenjeno je bilo, da zastopa našo državo na tej konferenci najmanj 5 in kvečjemu 11 poslancev. Ako jih bo 5, grede v Washington v imenu radikolov dr. Vasa Jovanović in dr. Velizar Janković, za samostojne demokrate dr. Budisavljević, za davidovičevce dr. Voja Marinković in za radičevce dr. Trumbić.

Beograd, 25. junija. p. Popoldne je imel sejo gospodarsko - finančni odbor ministrov, ki je razpravljalo o znižanju izvozne carinske tarife, ki je postalo nujno zaradi naglega porasta dinarja, zaradi splošne gospodarske krize in z ozirom na pospeševanje našega izvoza. Minister dr. Žerjav kot zastopnik trgovinskega ministra in poljedelski minister Krsta Miletić sta energično zahtevala, naj se predvsem zniža izvozna tarifa za živino, svinje in podobno blago. Razvila se je daljša debata, vendar pa ni prišlo do definitivnega sklepa, ker so potrebni še nekateri statistični podatki. Gotovo je, da se bo izvozna carina za stavbni material, zlasti lesni in za železniške pragove znižala za polovico. Gospodarsko - finančni odbor ministrov je začel potem razpravljati o ponudbi nekaterih bančnih skupin iz inozemstva o financiranju proizvodnje in izvoza tobaka.

Dnevni red današnjega sestanka Narodne skupščine

Vlada predloži tudi zakonski načrt o odkupu veleposestev, ki so pod agrarno reformo.

Beograd, 25. junija. a. Za jutrišnjo sejo Narodne skupščine vladu izredno zanimanje. Šesti opozicije so imeli popoldne sejo, potem pa so šli k predsedniku narodne skupščine Trifkoviću. Prišli so se proti predsedniku zbornice dr. Subotiću in zahtevali, naj se zopet razpravlja o predlogu dr. Superine ter naj se jim dovoli, da morejo več govoriti kot doslej. Zahtevali so tudi, naj se stavi na dnevni red Narodne skupščine poročilo verifikacijskega odbora. Predsednik Trifković ni mogel dati voditeljem opozicije nobenih konkretnih zagotovil.

Na jutrišnji seji Narodne skupščine bo pred prehodom na dnevni red razprava o nujnosti zakonskega načrta, ki ga je predložil klerikalec dr. Gosar in ki zahteva ukinitje člena 49. zakona o proračunskih dvajstajstih za mesec april do julij 1925. Po tem bo debata o nujnosti predloga dr. Bazale naj se njegovemu predlogu o izvedbi čl. 249. uradnega zakona prizna nujnost. Vlada bo predložila tri zakonske osnutke, za katere bo tudi zahtevala nujnost. Minister pravde je napovedal za jutri predložitev zakonskega načrta o ustanovitvi zapuščinskega urada za vso kraljevino in zahtevati zanj nujnost. Minister za agrarno reformo predlaga zakonski osnutek o fakultativnem odkupu onega dela veleposestev, ki je dodeljen agrarnim interesom na podlagi obstoječih agrarnih odnošajev. Tudi za ta zakon se zahteva nujnost. Predložen bo tudi zakonski načrt o izpremembi člena prvega zakona o splošni upravi z dne 26. aprila 1922., ki naj bi se razpravljal v nujnem postopanju. Na dnevnem redu jutrišnje seje je tudi poročilo odbora za Panteon in priznanje za državo zaslužnih mož, z odvojenim mišljenjem spahovcev in klerikalcev.

Opozicija ne obstruira, temveč se poslužuje le svojih pravic...

Beograd, 25. junija. r. Izvrševalni odbor »Blok narodnega sporazuma in seljaške demokracije« je imel popoldne sejo, ki so se udeležili Ljuba Davidović, Pavle Radić, dr. Korošec, dr. Spaho, dr. Lorković in dr. Marinković. Razpravljali so o parlamentarnem položaju ter na koncu izdali komunikle, ki protestira proti temu, da bi se postopanje opozicije v Narodni skupščini smatralo kot obstrukcija in zlasti kot oviranje skupščinskega dela v svrhu, da se ovira sporazum med radikali in HSS. Opozicija ne vodi obstrukcije, temveč se samo poslužuje pravice, ki ji jo daje skupščinski poslovnik, da reagira na brezobzirnost vladne večine.

Poročilo verifikacijskega odbora o anketiranih mandatih HSS

Vsi člani verifikacijskega odbora so podpisali poročilo za Narodno skupščino o overovljenju anketiranih radičevskih poslancev. Posebna izjava samostojnih demokratov v sejem zapisniku.

Beograd, 25. junija p. Ob 5. popoldne se je sestel verifikacijski odbor k seji. Poročevalec večine Leovac je prečital poročilo anketnega odbora, ki navaaja historiat, kako 'je prišlo do anketiranja radičevskih poslancev. Potem veli poročilo, da so radičevci potom Pavla Radića in dr. Superine izjavili v skupščini, da bodo v bodoče lojalni državljani in da priznavajo dejansko stanje, da so za monarhijo, za dinastijo Karađorđevićev itd. Po teh izjavah so se pokazali nekateri pojavi v politiki HSS, ki so znatno okrepili prepričanje pri pristojnih političnih činiteljih v državi, da so te izjave uspeh zdravega preokreta v mišljenju in stremenju stranke in da se v resnici giblje v smeri dosege pravnega dela v državi. Zato ne dvomi verifikacijski odbor v odkritosrčnost podanih izjav in predlaga skupščini, naj se anketirani mandati radičevcev overovijo. Za poročevalca v zbornici je določil poslanec Dragiša Leovac. Vsi člani verifikacijskega odbora so podpisali to poročilo.

V imenu samostojnih demokratov je izjavil dr. Budisavljević, da se ne strinja z onim delom poročila, v katerem je govora o pojavih v politiki HSS po izjavah Pavla Radića in dr. Superine v Narodni skupščini. Vprašanje verifikacije mandatov anketiranih poslancev nima in ne more imeti kakršnekoli zveze z današnjo politiko HSS. Po sklepu zbornice je bilo treba preiskati le to, ali so si bili anketirani poslanci svesti, da so z vstopom v kmetsko internacionalo vstopili v komunistično internacionalo ali ne. Iz poročila anketnega odbora se vidi, da so na seji hrvatskega narodnega zastopstva z dne 3. avgusta 1924 zahtevali anketirani poslanci resne pojasnitve od vodstva, ali je kmetska internacionala v resnici komunistična in da jih je vodstvo skušalo o nasprotnem prepričati ter da so za vstop v kmetsko internacionalo glasovali le zato, ker se je s tem

Rumunska kraljevska dvojica na Bledu

Bukarešta, 25. junija p. Odhod kraljevske dvojice v inozemstvo je bil odložen. Kralj in kraljica odpotujeta jutri ter se podasta najprej na Bled, kamor dospeta 27. t. m.

Velik protestni shod proti tiskovnemu zakonu v Beogradu

Beograd, 25. junija. r. Dne 5. julija se vrši v Beogradu velik protestni shod JNU proti predlogu tiskovnega zakona s sodelovanjem vseh korporacij in organizacij, ki so more, biti zainteresirane na tem zakonu.

Priprava našega prometa za izvozno sezono

Beograd, 25. junija. r. Po izjavah prometnega ministra Radojevića bomo dobili 31. julija iz Madžarske 60 lokomotiv in 400 vagonov, s čemer bo popolnoma zagotovljen naš izvoz.

Vatikan o pogajanjih z Jugoslavijo

Rim, 25. junija. a. Uradno glasilo Vatikana »Osservatore Romano« objavlja z ozirom na časopisne vesti, češ, da so bila pogajanja med Vatikanom in Jugoslavijo prekinjena in da se obnove v jeseni, odnosno da tudi v jeseni ne bo prišlo do sporazuma, ker so težkoče nepremagljive, naslednji oficijelni demant: Pooblaščenici smo izjaviti, da je ta vest neresnična in tendenciozna.

Polom popolarov v Italiji

Rim, 25. junija. a. Stranka popolarov bo imela 28., 29. in 30. t. m. v Rimu svoj letni kongres. Z ozirom na to, ker mnogoštevilne sekcije stranke radi sedanjih kongres niso moge določiti odposlancev za kongres, se bo ta vršil v precej skromni obliki. Glavno poročilo bo podal glavni strankin tajnik, bivši avstrijski poslanec Degasperis.

Darujmo za sokolski Tabor!

Klerikalna demagogija z davki

Kako popolnoma so klerikalci že sami obupali nad svojo politiko, se najbolje vidi iz dejstva, da nobenega javnega vprašanja več resno ne smatrajo. Čegarkoli se lotijo, store to le radi demagogije, pa še to na tako nespretn način, da se takoj spozna, da jim je le za brezvestno kričanje, ne pa za resno delo ali pomoč ljudstvu. Na vsakem koraku lahko klerikalca spoznaš, da je politični prevrtač in hinavski hujskač, ki vse to, kar dela, počne le iz onemogle jeze, ker je dr. Korošec po lastni krivdi in nesposobnosti s svojimi tigri v državni politiki absolutno postavljen na dilo in to brez najmanjšega izgleda, da bi se mogel dokopati do vladne moči.

Razume se, da je jako hvalječno opravilo zabavljati čez vse vprek in zlasti udrihati po davkih. Nesporno je, da naša pokrajina plačuje sorazmerno veliko preveč davkov, ker imamo pri nas v veljavi še stari avstrijski davčni zakon, ki je mnogo strožji kot n. pr. srbijanski, poleg tega pa so narasle v naši državi še nove obremenitve. Pokazalo se je tudi, da bi država lahko davke malone podvojila, pa bi ne bilo treba Slovencev plačati toliko davkov, kolikor jih morajo plačati radi davčnega vijaka, ki ga nateguje davčna praksa v Sloveniji sami. Resnica je pa tudi, da čez davke navadno udriha najbolj oni ljudje, ki najmanj davkov plačujejo ter oni, ki še ničesar storili niso, da bi so davčna bremena drugim olajšala. Zlasti mojstri v tem kričanju so naši klerikalci, ki so že od nekdaj poznani kot tisti, ki so — seveda tudi radi demagogije in strankarskih interesov — vsa davčna bremena prav po boljševo nalagali industriji, obrti, trgovini ter sploh onim pridobitnim krogom, ki plačujejo največ direktnih davkov. Baš po zaslugi klerikalnega režima v ljubljanski mestni hiši je Ljubljana tako strašno in tako krivično obremenjena, da je največ radi tega nastala v našem mestu skoraj popolna gospodarska stagnacija. Klerikalci pa niso le izmogavali gospodarskih krogov, marveč neusmiljeno drli tudi ljubljanskega konsumenta, vse to pa zato, da so na magistratu lažje zapravljali.

Ko je v nedeljo na shodu hišnih posestnikov razlagal posl. Smodej svojo opozicijo, nismo modrost, ki se bistveno razlikuje od one, iz časa Koroševe vlade, bi ga morali zborovalci na licu mesta prijeti in vpra-

šati, zakaj njegova stranka ni ničesar storila za davčno razbremenitev Slovenije takrat, ko je imela zato polno moč v rokah. Štirje klerikalni ministri so štiri mesece sedeli v Davidovičevem kabinetu. Dr. Korošec je bil takrat faktični komandant vlade. Tudi v parlamentu so imeli večino. Zakaj niso takrat izenačili davkov, zakaj niso za Slovenijo vsaj nekaterih odpravili, zakaj niso odstavili uradnikov, ki izvršujejo odmero davkov v Sloveniji? In zakaj je ravno takrat davčni vijak pritisnil Slovenijo, kakor še nikdar poprej? Taka in enaka vprašanja bi g. Smodeju kmalu zaprla sapo. Povedati bi mu pa bilo treba tudi to, da so haš klerikalci in radičevci tisti zagarji, ki se že šest let in pol igrajo z usodo države, ravirajo na vseh koncih in krajih ter store vse, da bi se država ne konsolidirala. Kje bi že lahko bila Jugoslavija, da je imela v tem času pametne in sposobne poslance! In še nekaj! Mar menijo klerikalci, da je že vsa slovenska javnost pozabila kake zahteve so stavili klerikalci v Markovem protokolu na radikale? Šlo jim je le za politično nadvlado v Sloveniji, za gospodarska in davčna vprašanja se pa niso brigali! O njih ni tam niti besedice!

Toliko kot si je dr. Žerjav prizadeval za vsa važna vprašanja v Sloveniji in kolikor je on delal za napredek slovenskega ljudstva, vseh 20 klerikalnih poslancev skupaj ni delalo. Njegovo požrtvovalno in spretno udejstvovanje je rodilo veliko lepih sadov, četudi naravno ni mogel vsega doseči. Gotovo je le, da sta med 316 poslanci slovenska dva demokratska poslancata dosegla mnogo več, kakor pa je sorazmerna njihova številna moč. Ako bi imeli klerikalci le dva poslancata, bi v Beogradu zanje najbrž niti ne vedeli, dasi tudi danes z 20 poslanci niso veliko na boljšem.

Dajte dr. Žerjavu 20 poslancev, pa boste videli kako moč in kake uspehe bo potem on pokazal! Tako smo Slovencem govorili pred volitvami. Zal zaman; kajti zopet so zavrgli svoje volilne krogljice ter raje glasovali za nesposobne razgrajale in lenuhe. Ljubljanski poslanec dr. Korošec niti za vredno ni smatral, da bi prišel na nedeljski shod ljubljanskih hišnih posestnikov, «Slovenec» pa smatra da bo davkoplačevalce odrešil z brezvestno in nesramno demagogijo in hujskarijo.

Nemške težnje po obnovi kolonijalne posesti

Da se Nemčija ni udala v svojo usodo, kakor ji je zadelo z izidom svetovne vojne, marveč da stremi po obnovi svoje nekdanje moči, je dovolj znano. Manj znano pa je, s kako vnmemo se Nemčiji pripravljajo na akcijo, da si znova pridobijo posest — izven Evrope, to je kolonije. V Nemčiji obstoja cela vrsta društev, ki se pečajo s propagando po zopetni pridobitvi kolonijalne posesti in širijo v državi stremiljenje, da se morajo prej ali slej zopet pojaviti nemške zastave tam kje na obalah Afrike ali otoškega sveta ob Tihem oceanu. Nešteto krat so se o priliki volilnega gibanja v Nemčiji čuli govori vodilnih politikov raznih strank — in to ne le iz ekstremno-nacionalističnih vrst — da zahteva Nemčija, da se prej ali slej popravi silna krivica, ki se ji je storila s tem, da so se ji vzele kolonije.

To stremiljenje moramo smatrati kot fako resno. Spada nekako v isto vrsto, kot borba za popravno nemškopoljskih meja, to je: Nemčija se je osredotočila na to, da si izposluže najpoprej popravno mirovni določbe v onih točkah, ki so za njeno gospodarstvo najvažnejše. In da so za tako ogromno gospodarsko enoto, kakor je Nemčija, neprecenljivega pomena kolonije, ki dajejo sirovine za toliko množino modernih industrij, o tem bi bilo škoda izgubljati besede.

Obstojta načrt, da bi Nemčija prav konkretno pričela akcijo za zopetno pridobitev kolonij, kadar postane član Zveze narodov, ki daje mandate za upravljanje kolonij. Ali Nemci so pametni dovolj, da ne poskušajo iztrgati kolonije Franciji ali Angliji, ki sta med seboj razdelili njeno kolonijalno posest, marveč skušajo v razumljivi preudarnosti doseči uspehe na račun — tretjega, slabjšega. Ta tretji in slabši pa je Portugalska.

Že parkrat so se v svetovnem časopisju pojavile vesti o tem nemškem stremiljenju in tudi nemški listi so se že v bolj ali manj prikriti obliki izrazili o svojem apetitu v navedeni smeri.

Načrt ni napačen. Portugalska ima poleg svojih manjših izvenevropskih posesti dve veliki koloniji. Angolo o zapadni Afriki, veliko 1.255.755 kvadratnih kilometrov z 2.124.000 prebivalci in Mosambique v vzhodni Afriki z 1.108.875 kvadratnih kilometrov površine in 3.120.000 prebivalci. To sta tedaj obsežni koloniji, iz katerih bi se dalo v gospodarskem oziru narediti zelo mnogo. Danes ju upravljajo Portugalci, ki so prav tako kot Španci slabi gospodarji, slabi upravitelji kolonij, ki jim težijo tako rekoč neizrabljene in niti ne krijejo izdatkov, ki jih daje evropska matica zanje.

To je bil vzrok, da se je Nemčija že davno pričela zanimati zanje. Toda potrebno bi bilo najpoprej sporazumeti se z glavnim tekmečem, ki prihaja v ekvatorialni in južni Afriki v poštev, in to je Anglija. Tudi to so poskusili v Berlinu in so že tik pred burško vojno stopili v zadevne dogovore z Londonom, ki se ni kazal nepristopnega. Znova so se vršili slični razgovori med Anglijo in Nemčijo leta 1912, in takrat se je trdilo, da se je v glavnih obrisih že dosegla enotnost, kako naj se Angola in Mosambique razdelita med obe državi. Ni čuda, da so se tudi sedaj, ko je An-

glija pokazala nagnjenje, približati se Nemčiji, pojavile vesti, trdeče, da je prišlo do tajnih razgovorov v označeni smeri.

Danes pač ta stvar še ne more biti aktualna, ali brez dvoma bo prišla znova na dnevni red, kakor hitro se bo Nemčija nekoliko okrepila in kakor hitro postane član Zveze narodov. Zato pa je zelo verjetno, da skuša Berlin že sedaj pripraviti teren za svoje poznejše aspiracije.

Korigiran manifest g. Puclja

Manifest g. Puclja in Prepeluha o združenju SKS z radičevsko SRS, ki je bil prošli teden že natiskan in pripravljen za objavo, a v zadnjem hipu po telegrafičnem nalogu zadržan, je sedaj v znatno spremenjeni in revidirani obliki izšel v «Kmetijskem listu».

Predvsem je spremenjeno ime nove stranke, ki se je prvotno glasilo «Zveza slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev» in je sedaj reducirano na «Zveza slovenskega kmetijskega ljudstva». Obrtniki in delavci so ostali na strani.

Prvotno je bil manifest naslovljen «vsemu slovenskemu ljudstvu». V revidirani izdaji je poudarjen separatistični karakter «Zveze» s tem, da se poziv glasi na «ves slovenski narod». Hrvaški narod, katerega območje se označuje v tem manifestu s frazo «od Prekmurja (!) do Kvarnera», se proglašaja za zaveznika, s katerim skupno naj se potem doseže še zveza s «srbskim narodom». Radičevsko načelo treh narodov je torej v novem manifestu zelo odločno poudarjeno. Veleznimivo in karakteristično je, da se določajo meje «hrvatskemu» narodu od Prekmurja. Kakor znano, je stara Radičeva zahteva, da spada Prekmurje v hrvaško «interesno sfero».

«Zveza kmetijskega ljudstva» se označuje v manifestu kot pokret, v razlagi načel, ki jo priobčuje glasilo SKS na drugem mestu pa kot politična organizacija, ki poudarja o «suverenost slovenskega naroda» zahteva zani zakonodajno avtonomijo. Manifest smatra da bodo Slovenci dosegli svoje narodne in politične težnje, ker so maloštevilni le s pomočjo mogočnih in zanesljivih zaveznikov «izven meja» in to so radičevci ali kakor pravita g. Prepeluh in Puclj «hrvaški narod».

Manifest se skrbno ogiblje spregovoriti besedo o naši državi; iz njegovih izjavani o «zvezi» med slovenskim in hrvaškim narodom, katerega bi se naj pridružil pozneje tudi srbski narod, je razbrati, da ima pred očmi nekako federacijo treh narodov v duhu Radičeve ideologije. V celoti se more reči, da je programsko in organizatorno nejasen. Razlog tej nejasnosti je prilično jaseen: dosežanjim pristajam SKS, ki ne morejo razumeti, da bi se politična organizacija naprednih kmetov podala pod radičevsko komando, naj ostane cela resnica kolikor mogoče prikrita. Ta spekulacija g. Puclja se seveda ne bo obnesla; slovenski naprednjak je dovolj bister, da čita in razume tudi nejasne besede, ki skušajo prikriti dejstvo, da je SKS postala stranka plemenskega separatizma in podredivši se iz čisto spekulativnih ozirav ambicioznih voditeljev, usvojila radičevsko ideologijo, s tem pa tudi stopila v eno fronto s slovenskim klerikalizmom.

Zvezda Giuntove slave zahaja

Odkar je sodišče zahtevalo od rimsko zbornice izročitev posl. Giunte zaradi napada na fašistovskega disidentata posl. Fornija, je posl. Giunta nekam obmolnil. Nič več ga ni bilo čuti v zbornici in tudi na raznih fašistovskih zborovanjih, na katerih je imel prej vedno skorajda glavno besedo, se posl. Giunta v zadnjih časih ni več oglašal. Ne sreča pa je hotela, da se je v četrtkovni zbornici seji zopet pojavil, sicer samo z medklicem, ali tudi že sam ta medklic je bil dovolj, da je vstal dva dni pozneje ministrski predsednik Mussolini in ga okrcal na način, kakor okrcal učitelj paglavca s predolgim jezikom v prvem razredu ljudske šole. O stvari je «Jutro» že poročalo.

Mussolinijeva ostrina, z druge strani pa tudi naravnost žaleče zafrkljiva graja pa še ni bila dovolj. V današnji «Tribuni», ki je v ostalem popolnoma protifašistovski list, se javlja neki reški legionar, v katerem vidijo dobro poučeni ljudje samega D' Annunzija, in piše:

«Le prevečkrat se je pustilo posl. Giunti, da so ga bahal z reškimi in legionarskimi akcijami, zlasti pa z akcijo 3. marca 1922. (izgov. Zanelle).

Resnici na ljubo in da se napravi enkrat za vselej konec skromnosti, nesebičnosti in molku, s čimer se pač ne ponašajo legijonarji tipa posl. Giunte, je dobro, da se ve, da so po bridkem krvavem boju (ko je redno vojaštvo nastopilo proti D' Annunziju) po izrecnem nalogu poveljnika D' Annunzija ostali v Reki legionarji, ki so živeli v pomanjkanju, žrtvah in celo bedi, da so mogli skupno z najboljšimi reškimi domoljubi na svojo odgovornost zaključiti zadnjo revolucionarno akcijo 3. marca 1922.

Zato v imenu teh skromnih, pravih legijonarjev zanikam posl. Giunti pravico, da bi si prisvajal kake druge zasluge kot edino to, da je bil dober redov pri tistem «vojaškem svetu», ki je bil edino odgovoren za akcijo 3. marca 1922, in ga je izrecno priznal in podpisal poveljnik D' Annunzio. Posl. Giunta, ki je v noči od 2. na 3. marca komodno prispel iz Trsta v bogatem avtomobilu, je pač čutil hvalvredno dolžnost, da so se dal temu vojaškemu svetu na razpolago.

Vojaškemu svetu obenem z vsemi legijonarji 3. marca 1922. in zlasti najkromnejšim gre zasluga, da so definitivno likvidirali zaneljanstvo in konstitucijo, da so odstopili oblast De Poliju, ki jo je ta oddal potem generalu Giardinu, kar je vse služilo dobri ali slabi rešitvi reškega vprašanja.»

Tako je torej z reškimi zaslugami posl. Giunte. Mussolini mu je odrekel pravico, ali če ne že te, pa vsaj sposobnost, da bi se vrtikal v zunanje stvari, ter mu je ukazal, naj glede zunanje politike drži jezik za zobmi. Reški legionarji mu odrekajo zasluge pri pridobitvi Reke za Italijo. Preostaja mu torej edino le še zasluga, da je zažgal Narodni dom v Trstu in dal s tem signal za druge požige in pobijanja naših ljudi. Toda te dni so italijanski listi objavili vest, da je načelnik jugoslovske delegacije na konferenci v Firenci zahteval deset milijonov lir odkodnine za tržaški Narodni dom. Ne vem, ali je to res, ali ne. Če se je to v resnici zahtevalo, bo jugoslovska vlada tudi znala izvojevati uresničenje te zahteve. Potem pa posl. Giunta izgubi še edino zaslugo, ki jo ima, in postane v očeh italijanskih davkoplačevalcev največji škodljivec, ki je škodoval narod za celih deset milijonov! Kdo bi ga ne proklinjal!

Zvezda Giuntove slave se nagiba k zatonu, izginja!

Politične beležke

† Klerikalci in davčna uprava. Prav dobro je še vsem davkoplačevalcem v spominu, da je ravno lani v času Davidovičeve - Koroševe vlade, v kateri so imeli klerikalci štiri ministre in svojega prijatelja dr. Spaha za finančnega ministra, pričel davčni vijak izredno hudo pritiskati. Tedaj so klerikalci trdili, da je osrednja vlada brez moči naprav podrejeni finančni upravi v Sloveniji. Klerikalci so se takrat izgovarjali na napredne uradnike, češ da nalašč navijajo davke, ker hočejo zbuditi nezadovoljstvo proti vladi. Izgovor je bil seveda slab, toda klerikalci so trdili, da drži in niso ničesar ukrenili radi pritiskanja davčnega vijaka — proti naprednim uradnikom! Tedanja Davidovičeva-Koroševa vlada ni hotela ničesar ukreniti proti davčni upravi v Sloveniji. Sedaj pa piše «Slovenec», da finančna uprava v Sloveniji sicer ni brez vsake krivde, da pa glavna odgovornost za davo vlado. Lani je bila torej vlada brez moči, letos je odgovorna za vse! V sedanjih vladi sedé tudi ljudje iz Slovenije, piše «Slovenec» in vprašuje, ali se bodo zganili proti finančnemu ministru in ga poklicali na odgovor, magari z grožnjo, da bodo odšli iz vlade in njene večine. Letos imamo Slovenci v vladi samo enega ministra, lani pa smo imeli štiri. Letos podpirata vlado dva Slovence, lani pa vsi slovenski poslanci, razen dveh. Lani se štiri ministri in 24 poslancev ni zganilo proti finančnemu ministru in sploh niso ničesar storili, letos pa naj bi dr. Žerjav klerikalcem na ljubo izstopil magari iz vlade, menda zato, da bi Slovenci bili brez vsakega vpliva na vlado ter obsojeni sploh na samo kričanje. To je zelo čudna logika, ki kaže, da pri vsej stvari klerikalcem ne gre za znižanje davkov, ampak samo za gonjo proti samostojnim demokratom. Ko bi klerikalci povedali, da so izpolnili svojo dolžnost, ko so bili na vladi, bi mogoče ta gonja še imela kak pomen, tako pa izjiva upravičen očitke, da je Slovenija v preteklem letu ravno zato občela več davkov, kot je bilo določeno

no v državnem proračunu, ker je lani Davidovičeva - Koroševa vlada neusmiljeno predpisovala in iztirjevala davke, ne da bi se klerikalni ministri kolikčak zganili.

† Da in ne. «Slovenec» piše z ozirom na nedeljski shod posestnikov v Unioni takole: «Če reče g. Turk «ja», je to «ja»; če pa reče poslanec Smodej tudi «ja», to ni «ja», ampak je po «Jutru» «ne». — «Slovenec» je prav pogodil. Če reče g. Turk «ja», je to vedno «ja», kadar pa prvi posl. Smodej «ja», je to vedno «ne». G. Turk je tudi lani za Davidovičeve vlade trdil, da so davki preveliki, g. Smodej pa je v «Slovenec» molčal, kar se pravi, da je «ja» zanj «ne». Na podlagi dejstev presoja naš list prav pravilno, kar dela in govori klerikalni poslanec g. Smodej.

† Klerikalci in šolstvo. Škofof list piše, da hoče minister Pribičević zadati z novim šolskim zakonom slovenskemu narodu smrtni udarec. Kadar klerikalcem ni kaj všeč, tedaj je vedno ogrožen slovenski narod. Šenkavška gospoda pa še dolgo ne predstavljajo slovenskega naroda, zato vpijite škofovega lista, da bi pomenjala zakonitev novega šolskega zakona nevarnost ne samo za slovensko narodno šolo, ampak tudi za slovenstvo sploh, ne bo nič zaleglo. Nikoli več se ne bodo vrtni časi, ko so bili kanoniki deželni šolski nadzorniki, župniki gospodarji šole, učitelji pa ponižen sluga klerikalne gospode. Tudi organizirani klerikalni protesti ne bodo privedli naše šole v klerikalno oblast, pa če tudi romajo sam prevzvišeni v Rim ali Beograd. Klerikalno zabavljanje daje načelom novega šolskega zakona le večjo oporo, ker odkriva klerikalna stremiljenja in želje, ki v svobodni Jugoslaviji nikdar ne bodo prišle do uresničenja. Klerikalna pesem je odpela in s tem tudi bodočnost slovenskega naroda zagotovljena. Amen!

† Prostopoljni prispevki. Naš list je zapisal, da je Smodej v svojem nedeljskem govoru popolnoma pozabil v trenutku, ko je obtoževal državo, povedati, na kak brezvesten način izmozgava politična duhovščina slovensko ljudstvo v «božjo čast». Sedaj pa piše škofof list, da «Jutro» ne razločuje med prostopoljnimi prispevki in pa med rednimi in primoranimi dajatvami. Reči moramo, da to prav dobro razločujemo, zato smo pa tudi vedno obsojali, kadar so se cerkvene dajatve, predvsem za zvonove, iztirjevale z grožnjami večnega pogubljenja, s časnimi in dušni srečo ter z drugimi sredstvi. Se ni dolgo tega, ko smo navedli par drastičnih slučajev, kako se izsiljuje iz našega ljudstva denar z raznimi grožnjami za zvonove in podobne stvari. Take cerkvene dajatve niso nobeni prostopoljni prispevki. Še manj prostopoljni pa so oni prispevki, ki jih morajo po razpisu cerkvenih konkurenčnih odborov plačevati občinarji brez razlike vere in prepričanja v obliki davkov. Za siromašnega vernega slovenskega človeka tudi ni «prostopoljni prispevek» plačevanje težkih tisočakov na pr. za zvonove, ako se mu grozi, da ne bo zvonilo nikomur ob pogrebu, kdor ne plača. Te dajatve so marveč najhujše izsiljevanje, ker proglašajo klerikalci vsakogar za brezverca, kdor se jim upre. Kaj pa pomeni ta psokva na deželi, kjer je samozavest med kmetiskim prebivalstvom manj razvita, je itak dobro znano.

† «Kmetijski list» prenehal. Včeraj je izšla zadnja številka glasila SKS «Kmetijski list». Istočasno preneha Prepeluhov tednik «Slovenski republikanec». Mesto teh dveh listov bo pričel kot glasilo nove «Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva» izhajati «Kmetijski list». Ker SKS po izjavi njegove vodstva ostane kot samostojna politična organizacija tudi še naprej, bo ta stranka v bodoče brez lastnega glasila.

† O «potegnjenju». Pucljevo tedensko glasilo pravi, da je «Jutro» samo sebe «potegnilo», ko je prejšnji teden malo prezračilo prvotni manifest o združitvi Pucljevih kmeticev in Prepeluhovih republikancev. Pravi, da je ta prvotni manifest bil samo navaden «elaborat» za podlago pogajani, ki pa ni bil več aktualen, marveč je obležal v neki ljubljanski tiskarni, odkoder ga je prejelo «Jutro». Usolamo si samo dostaviti, da je ta neaktualni elaborat bil natisnjen v večtisočizvodni nakladi in je imel biti prošlo sredo objavljen. V zadnjem hipu je bila objava zadržana in vsa naklada manifestu zažgana. Vseled tega je izšel tudi Kmetijski list, ki bi imel prinesiti manifest, z enodnevno zamudo. Gospod Puclj si naj torej svoje vice, s katerimi hoče sebe potegniti iz zadrege, prihrani za drugo priliko.

Po svetu

— Razprava proti nemškim zaročnikom v Moskvi. Včeraj je pričela pred najvišjim sovjetskim sodiščem v Moskvi razprava proti nemškim dijakom Kindermannu, Dittmannu in Wolfu, ki so obtoženi, da so pripravljali atentate na Trockega in Stalina. Nemški poslanik je naprosil odvetnika Muravjeva in Sommerfelda, da prevzmeta za govornišvo, kar pa sta oba po pregledu sodnih aktov odklonila.

— Bitka v litavskem parlamentu. V litavskem parlamentu se je razvila te dni povod razprave o novem zakonu, s katerim se znatno omejuje tiskovna in zborovalna svoboda, med poslanci pravcata bitka. Opozicijski poslanci so vehementno napadli vlado radi reakcionarnega zakonskega osnutka. Sivolasemu borcu za neodvisnost Litavske, bivšemu ministrskemu predsedniku Griniusu, je bila odvzeta beseda, ko je

bilal zadržanje krščansko-demokratske večine. Vseled tega je prišlo do velikanskih kravalov. Vse klopi in stoli so bili popolnoma razbiti, Grinius težko ranjen. Končno je bila poklicana v zbornico policija, ki je izpraznila dvorano. V zbornici je zgledalo po seji kakor na bojišču. Večina je sprejela zakon sredi najbolj divjih prizorov.

MARY PICKFORD

Prvi domači aeroplani

Beograjska tvornica letal Rogožarski je te dni prenesla čez Savo svoj drugi avion, katerega je naročila naša država za državno letališče v Novem Sadu. Prvo letalo se je že pred tem dvignilo v zrak na letališču v Banjici in je srečno pristalo v Novem Sadu. Drugi avion je vzletel v Zemumu pod vodstvom pilota Sebelina. Do konca tega meseca bosta gotovi še dve letali in v kratki bodočnosti jih izgotovi tvornica še šest, nakar bo njena pogodba glede izročitve desetih avionov izpolnjena.

Tvornica aeroplanov Živojina Rogožarskega je prvo podjetje te vrste v naši državi. Njegov cilj je razviti letalsko industrijo samo z domačimi sredstvi. V podjetju sta sedaj zaposlena dva češkoslovska tehnična strokovnjaka, delavci pa so samo jugoslovskega profesionalisti. Tvornica še ne izdeluje motorjev, toda v kratkem se bodo tudi motorji izdelovali pri nas doma. Planu za aeroplane prihaja zaenkrat še iz Francije, a v kratkem bo tudi to začelo izdelovati domače podjetje Vladimira Ilča. Les za izdelovanje letal že itak imamo doma.

Po vsem tem sodeč lahko upamo, da se bo jugoslovska letalska industrija v kratkem razvijala samo z domačimi sredstvi, ker bo mogoče vse delo izdelovati v Jugoslaviji. Letala, katere izdeluje tvrdka Rogožarski za državno letališče, so tipa «Mail Brandenburg». Gotovi pa so že načrti za nov tip našega domačega aeroplana, tako da bomo tudi glede letalstva v vsem popolnoma sami in svojli.

Brezposelnost v Angliji.

Po končani vojni so vse angleške vlade zaporedoma skušale zmanjšati brezposelnost. Uporabljale so za to navadna sredstva: gradnjo velikih javnih del in olajšanje izseljevanja. Delavci so pred vsem mnogo pričakovali od Macdonaldove vlade. Tej pa se je rešitev krize ravno tako malo posrečila, kakor ostalim vladam. V enem oziru je imela še celo slab vpliv, ker so se namreč sindikati, ki so bili sigurni podporjalnih oblasti, s tem okoristili in šeboli dezorganizirali delavne prilike.

Njili vpliv je bil zelo škodljiv. S tem, da so izzvali številne stavke, so povzročili povečanje produkcijskih stroškov in torej prodajnih cen. Britanska industrija pa ravno trpi pod rastočo redukcijo odjemalskih tržišč, ker je vedno manj v stanu vzdržati na svetovnem trgu konkurenco drugih držav.

Čeprav se britanski industrialci pritožujejo pred vsem nad nizkimi nemškimi in francoskimi produkcijskimi stroški, jim te dve državi ne delata toliko konkurence, kakor nove dežele. Kajti te skušajo vedno bolj porabljati lastne sirovine in jih delavati doma v industrijske izdelke. To je na primer slučaj za Indijo, ki zmanjšuje nakup angleške bombaževine v oni meri, v kateri se razvijajo njene tovarne. Pomaga ji pri tem množično domače delavstvo, ki se zadovoljuje z zelo nizko plačo.

Včasih je imela Anglija v svojem premožu faktor, ki ji je zagotavljal procvit. Danes pa je udarjena tudi s te strani. Izvoz britanskega premoga neprestano pada. Ob enem pa tudi njegova cena pada, tako da je v zadnjem polletju nad 200 premožgostov prenehalo s delom. Tako je postalo brezposelnih 150.000 rudarjev, kar pomeni celih enajst odstotkov. Na izboljšanje tega položaja za enkrat ni mislili. Pa tudi nemški premog dela konkurenco angleškemu celo na tržiščih, kamor je do sedaj izvažala edinolet Anglija, kot na primer v skandinavskih deželah. Izvoz premoga v majnu je na primer za 50 % manjši kot maja 1923.

Angleški rudarji sedaj bridko plačujejo politiko, v katero so tirali svojo vlado za časa vojne. V času, ko sta uničenje severnih francoskih premožgostov in blokada Nemčije povzročila, da je bila Anglija absolutna gospodarica trga, je dvignila ceno izvoznega premoga na prefrano višino in enako so delavci zahtevali sorazmerno visoke plače. Pri tem je ostalo in tako je danes angleški premog tako drag, da težko najde kupec.

Zmanjšanje izvoza premoga ima pa še druge posledice: angleške ladje, ki so v tuje dežele hodile po razne sirovine, so v prejšnjih časih za pot tja naložile premog, ki so ga potem tam prodale; sedaj pa se vozijo tja prazne in s tem se draži uvozno blago, na katerega račun gre sedaj pot tja in nazaj.

Visoke cene premoga pa so v živo zadele tudi angleško kovinsko in tekstilno industrijo in zato ti industrialci zahtevalo od države, da jih ščiti s carino, kar so za gotove tkanine svilene izdelke in nekatere druge blago, predvsem luksuzno blago, že dosegli.

Po statistiki od 13. junija, ki jo je priobčil Board of Trade, se je letos maj meseca izvozilo iz Velike Britanije za 24,5 milijona funtov sterlingov manj blaga kot meseca januarja in za 18 milijonov manj kot maja 1924. Kako se je zmanjšala nakupovalna sila prebivalstva, nam kaže dejstvo, da se je letos v maju izdalo 9.718.730 buntov manj za importirano hrano, pšičko in duhan kot istega meseca lani.

Število vseh prijavljenih brezposelnih v Angliji je znašalo 1. junija letos 1.247.000 istega dne lani pa 1.003.000, naraslo je torej za 244.000. V maju je v Angliji prirastlo 60.778 brezposelnih, v Nemčiji pa se je število brezposelnih znižalo v istem času za 40.000 . . .

Naši kraji in ljudje

Kralj in kraljica na Bledu

Prisrčen sprejem v Ljubljani in Lescah. — V nedeljo na Bledu čarobna razsvetljava na jezeru.

Kralj Aleksander in kraljica Marija sta prispela večer popoldne s prestolonaslednikom Petrom na Bled, da preživita v divnem gradiču Suvoboru med nami poletne počitnice.

Dvorni vlak je prispel ob 12.35 na ljubljanski glavni kolodvor. Dasi ni bilo oficijelne sprejeme, se je vendar zbrala na kolodvoru velika množica občinstva, da pozdravi svojega narodnega vladarja, kraljico in malega ljubkega prestolonaslednika. Posebno častno je bilo zastopano narodno ženstvo, deklice osnovnih šol pa so prihiteli s cvetkami, da obujejo z njimi vladarske goste. Na peronu so pričakovali kralja veliki župan dr. Baltić, komandant dravske divizijske oblasti general Stojanović s svojim spremstvom, gerent mestne občine ljubljanske Ant. Likozar, policijski ravnatelj dr. Guštin ter več drugih odličnikov. Čim je vlak privozil na postajo, sta se kralj in kraljica takoj pokazala pri oknu in bila deležna spontanega navdušenja ovacij. Takoj nato sta stopila v kraljev salonski voz veliki župan dr. Baltić in general Stojanović, da se poklonita kraljevski dvojici. Ostala sta s kraljem v razgovoru do odhoda vlaka iz postaje. Narodne dame so na pristopnem mestu izrekle željo, naj se šolski mladini pokaže prestolonaslednika Peterčka. Kraljica Marija je z veseljem ustregla želji in prinesla prestolonaslednika k oknu. Mladina je pričela vzklikati in ploskati in salonski voz je bil mahoma v cvetju. Kraljica je bila vidno zanjena ter se je prisrčno zahvaljevala za izjave vdanosti. Mali prestolonaslednik Peterček, ljubek deček, močno podoban kraljici, je živahno mahljaj z rokami in pozdravljal množico. Rumunska kraljevska dvojica ni dopotovala z našo vladarsko dvojico, kakor se je pričakovalo. V spremstvu kralja Aleksandra so se nahajali generalni adjutant, general Hadžić, drugi adjutant polkovnik Dragutinović ter ordonančna častnika podpolkovnik Mažuranič in kapetan Pogacnik.

Točno ob 14. se je pripeljal dvorni vlak iz Ljubljane na Lesce, kjer so pričakovali visoke goste srežki poglavar dr. Tekavčič, imenom blejske občine župan Kenda in dr. Janežič, načelnik zdravilске komisije Majcen, šolska mladina ter domačini iz Lesca in tudi Radovljice. Pri prihodu iz postaje je narod spoštljivo pozdravil vladarsko dvojico. Kralj Aleksander je bil izredno dobro razpoložen in se je takoj informiral o stanju letoviške sezone na Bledu. Narod je na pozdrave neprestano radostno odzdravljaj.

V nedeljo zvečer bo povodom vidovdanske proslave na Bledu čarobna razsvetljava na jezeru. Razsvetljena bodo vsa plospja, jezero obrobjeno z žarečimi vencem, na sredini pa bo otok v enem samem plamenu v raznih barvah. Skala blejskega gradu se bo lesketala v raznobarnem bengaličnem ognju. Na bližnjih gričih in visokih grebenih bodo goreli kresovi. Točno ob 9. zvečer bodo sprožene na gradu rakete v znamenje, da odplovejo okrašene in razsvetljene ladje iz pristanišča pred Zdraviliškim domom z godbo dravske divizije in pevskim društvom na čelu proti kraljevemu gradu Suvoboru. Godba bo zasvirala mogočno himno »Bože pravde«, pevci pa bodo med streljanjem topičev in zažiganjem umetnih ognjev zapeli kralju, kraljici in prestolonasledniku podoknico. Povorka se vrne potem v pristanišče k Zdraviliškemu domu, kjer bo velika veselica in prosta zabava.

Posebni vlak odpelje iz Ljubljane ob 5. popoldne in se vrne iz postaje Bled ob enih zjutraj. Vožnja je polovična.

Preskrbljeno je, da dobe skupine popust pri prehrani. Vožnja po jezeru s malim čolnom, razsvetljenim, za 5 oseb, stane 80 Din, veliki čoln za 18 oseb pa 360 dinarjev. Vožnja z avtom iz Lesca do Zdraviliškega doma ali iz postaje Bled do Zdraviliškega doma 10 Din za osebo.

Letošnji novinarski kongres v Skopju

V sredo, dne 24. junija, se je vršila v Zagrebu seja centralne uprave Jugoslovenskega Novinarskega Udruženja, na kateri so bile zastopane beograjska, zagrebška, ljubljanska, sarajevska in novosadska sekcija. Predsedoval je predsednik g. Krešimir Kovačić. Na seji se je najprej razpravljalo o denarnih zadevah društva in se je ugotovilo, da ima Udruženje v blagajni 463.429 Din v gotovini in obveznicah. Generalni sekretarjat je predlagal, da morajo odslej prispevati po pol franka mesečno za mednarodno federacijo tiska tudi izredni člani novinarskega društva, ki so bili doslej tega oproščeni.

Nato se je govorilo o železniških kartah za inozemstvo. Predsednik je sporočil, da se dobe karte na sledeči način: za Madžarsko potom konzulata ali poslaništva brezplačno; za Avstrijo proti polovični ceni za razred, ki ga novinar želi; za Češkoslovaško brezplačno za prvi ali drugi razred preko konzulata ali poslaništva. Italija daje rednim članom karte za četrtinsko vožnjo; če posreduje poslaništvo ali konzulat, se dobe časih tudi brezplačne vozovnice. Italija dovoljuje polovičen popust tudi za žene novinarjev. Švedska in Norveška dasta brezplačne karte, treba pa je vložiti prošnje na zunanje ministrstvo v Stockholmu odnosno Oslu (Kristianiji). Nemčija, Francija in Švica ne dajejo nobenih popustov.

Nato se je debatiralo o tiskovnem zakonu. Sklenjeno je bilo, da se skliče dne 5. ali 7. julija v Beogradu velik protestni zbor, katerega se udeležijo poleg novinarjev vse javne korporacije. V posebni resoluciji se izreka Novinarsko Udruženje proti reakcionarnemu tiskovnemu zakonu, ki se pripravja. Zastopnika centralne uprave gg. Luković in Sokić posetita ministra za socijalno politiko ter bosta intervenirala, da pride pred skupščino zakon o novinarjih.

Mednarodna tiskovna zveza bo pozvana, da priredi svoj kongres leta 1926. v naši državi. Na ta način se bodo tuji novinarji lahko seznanili z našimi razmerami. Jugosl. Novinarsko Udruženje pošlje na sestanek novinarjev Male antante v Sinajo deset delegatov. Letošnji novinarski kongres se bo vršil v Skopju lju koncem meseca septembra. Iz Skopja odpotujejo udeleženci kongresa v Solun ter obiščejo Atene, Patras, Krf, Drač in Split ter se vrnejo po liški železnični domov.

Duhovniki – agitatorji za fašizem

Ženske razorožile 12 karabinjerjev. Zagrebška »Riječ« objavila žalosten dopis iz Istre o agitaciji tamošnje duhovščine med našimi ljudmi za italijanske fašiste. Zanimiv je slučaj v Račji vasi, ki je spadala svojčasno pod bužetsko občino. Italijani so napravili iz Račje vasi samostojno občino in leta 1921. so bile prve občinske volitve, pri katerih so ljudje kljub prizadevanju Italijanov volili same domačine. Zaman je bil trud bužetskih Italijanov, da bi zanesli med njih razdor. Ko pa je prišel v občino italijanski duhovnik, so se razmere kmalu izpremenile. Takoj je pričel nagovarjati župana in druge občinske od-

borne, naj se vpišejo med fašiste, pri čemer jim je obljubljal velike gnotne koristi. Spočetka ni ničesar dosegel. Ko je duhovnik spoznal, da je ves trud zaman, je spremenil taktiko. Videl je, da je ljudstvo pobožno ter je pričel nagovarjati ljudi, naj se strnejo okoli njega, ker je katoliška vera v nevarnosti. »Ako menj ne verjamete,« jim je govoril, »čitajte »Pučkova prijatelja« in videli boste, da vas ne varam.« Na ta način je vlovil v svojo mrežo ne samo župana, ampak tudi druge občinske odbornike. Omahljivi ljudje so začeli stopati med fašiste, duhovnik pa je začel v občino vlačiti Italijane, ljudi pa, ki se niso hoteli vpišati med fašiste, je ovaljal oblastvom. Danes nima občina niti svojega učiteljskega, niti šole, niti občinskega zastopa. Vse imajo v rokah priseljeni Italijani. Danes seveda tudi vera ni več v nevarnosti; sam duhovnik je pred meseci izjavil, da mu je vera deveta skrb, fašizem pa nad vse. Nekoč pa je prišel v vas davčni eksekutor, ki je sporočil županu, vpisanemu med fašiste, najprej pozdrave bužetskih fašistov, nato pa povedal, da je prišel tudi iztirjati davke. Prišlo je do spora in eksekutor je moral pobegniti iz vasi. Pred dnevi se je eksekutor vrnil z 12 karabinjerji, kar je tako razljutilo župana in druge prodane, da so jih pričeli zmerjati. Karabinjerji so župana aretirali, da bi ga odvedli v zapor. Zgodilo pa se je čudo, nekaj žensk je navalilo na karabinjerje, osvobodile so župana, karabinjerjem pa odvzele puške in sablje ter jih pognale v beg. Naslednji dan je došla cela množica karabinjerjev, da bi aretirali uporne ženske. Ker pa so pobegnile v gozd, so odšli prazni roki. Samo župana so odpeljali. Sedaj pričakujejo v Račji vasi nov prihod in naskok karabinjerjev na pogumne ženske.

SRAJCE
barvaste à 2 ovrtnika Din 85—
barvaste à 2 ovrtnika Din 110—
bele pique prsa Din 95—
Panama čaške Din 95— 105—
Hlače gradil Din 45—
Tetra hlače Din 60—
Krasna izbira! Dobro blago!
P. MAGDIĆ, Ljubljana.

Razstava del Ženske obrtne in kiperske šole v Ljubljani

Včeraj dopoldne je bila otvorenja v telovadnici Tehniške srednje šole razstava le-to izdelanih risb in ročnih del ženske obrtne in kiperske šole. Uspeh smotrenega poučevanja je naravnost presenetljiv, kar pokažejo obiskovalcu razstavljena dela.

Vodilna misel učnih moči na zavodu je ustvarjanje domače umetne obrti na narodnem temelju v modernem smislu. Umetno-obrtnega oddelka na zavodu sicer ni, vendar se je propagiralo pri prostoročnem risanju, pri katerem se je preje samo prerasavalo in ki je imelo vzgajati samo ročno spretnost. Sedaj je uveden sistem v risanju ornamenta, temelječ na geometričnih oblikah in razvijajoč se s pomočjo oblik, ki jih najdemo v narodnem ornamentu. Seveda s prilagoditvijo modernemu okusu. Te vrste risanje se goli predvsem na ženski obrtni šoli, ki tako risanje z ozirom na ženska ročna dela v prvi vrsti rabl. Poleg risanja na papir, ki je bolj teoretskega značaja, se pa izdelujejo risbe in slike v dveh glavnih tehnikah: s patroniranjem in v batik — tehniko naravnost na blago. Tako delo je šele v začetku. Razvilo pa se bo tembolj, čim več bo mogoče razširiti pouk v dekorativnem risanju. Namen profesorja Saše Santla je posebno propagirati misel za ustanovitev posebnega oddelka za umetno obrt na Tehniški srednji šoli.

V razstavi vidimo sistematičen način pouka v ornamentalnem risanju in dela s slikanjem na blago, izvršena pri risarskem pouku. Nadalje dela, izvršena v oddelku za vezenje pri gđ. Schmidtovi in Veharjevi. V teh oddelkih so se izvršavala dela skoro izključno samo po načrtih izdelanih od učenk samih. Nadalje je kiperska šola, ki ima risanje po naravi, začel s enostavnimi modeli, a je že v prvem letniku gojila tudi risanje portreta. Rezbarska dela in

Grozote svetovne vojne Sarajevski atentat!

modeliranje je vodil prof. Repič. Ta dela imajo predvsem namen, izobraziti bodoče rezbarje v tehniški rezbarstvu in modeliranju. Tudi ta oddelek čaka lep razvoj, če se mu priklapi s časom oddelek za dekorativno in sobno slikanje. Strokovna nadaljevalna šola za vajence grafične obrti, ki je letos začela poslovati, je pokazala dela prvega letnika in ima namen, vzgajati pri tiskarskih vajencih okus v stavku in sploh pri opremi tiskarskih del. Višja stavbna šola je zastopana samo po 1. in 2. letniku, ki je gojil prostoročno risanje pod vodstvom prof. Zaludariča. Risalo se je stavbne in figurativne objekte po naravi. Hvaljevredna je uporaba ljubljanskih motivov.

Razstava je odprta še danes v petek od 9. do 12. in od 15. do 18. ure, mogoče pa bo znova otvorena še v nedeljo.

Jugoslovenska zabava v Parizu

Pariz, 20. junija.
18. t. m. zvečer se je vršila v dvorani Camélaona (Boulevard Raspail) velika jugoslovenska zabava pod pokroviteljstvom g. Emila Haumanta, profesorja na Sorbonni in podpredsednika Instituta za slovanski študij ter g. poslanika Miroslava Spalajkovića. Najprej je imel profesor Aleksander Arnavotič predavanje pod naslovom »Eno uro pri vilah, vitezh in velikanih« s projekcijskimi slikami. Nato je nastopila gospa Dara Petrovičeva, profesorica na beograjskem konservatoriju. Zapela je štiri pesmi Milojke Milojčević. Sledila ji je gđna Rut Vavpotičeva, članica ljubljanskega Narodnega gledališča, v narodni noši. Predvajala je več lepih plesov, med drugimi L. M. Škerjančev »Grotosko« in Rahmaninov »Preludij«. Slovenske narodne pesmi, harmonizirane po prof. Jeraju, sta predvajala gđna Vida Jerajeva (gosli) in g. Cvetko Rihtman (klavir). Gospa Dara Nestorovičeva je zapela tri Milojčevićeve pesmi, razen tega je bila na programu tudi godba Koste Manojlovića in srbske narodne pesmi v harmoniji Save Mojića. Naši umetniki so želi burno ploskanje in odobravanje s strani jugoslovenske kolonije, ki se je polnoštevilno udeležila tega koncerta, kakor tudi došlega francoskega občinstva. Po koncertu se je razvila lepa prosta zabava.

Občni zbor društva »Soča«

Sinoči se je vršil v salonu restavracije pri »Levu« občni zbor »Soče«, nedvomno enega najagilnejših ljubljanskih društev. Predsednik dr. Dinko Puc je po pozdravu številno navzočih članov uvodoma naglašal, da je minulo lansko leto v znamenju pogajanj med Italijo in Jugoslavijo. Povdarjal pa je, da oficijelna državna politika na delovanje društva nima in ne more imeti nobenega vpliva, kajti društvo ostane tudi v bodoče zvesto svojemu cilju — pospeševanju koristi naših sobratov v Julijski Krajini. Društvo mora ostati zvesto svojemu cilju, kajti Italija ni izpremenila svoje volje narave, namreč našim rojakom. Ugotoviti pa je treba z veseljem, da se naš narod dobro drži. Društvo je imelo v preteklem poslovnem letu mnogo uspehov in je tudi mnogo pripomoglo do tega, da se je znatno olajšalo potovanje v Julijsko Krajino. Predsednik je končno izrazil željo, da bi društvo tudi v bodoče ostalo zvesto svojemu cilju in se lepo razvijalo po začrtani poti. Na predlog prof. Zgrabičja je bilo nato sklenjeno, da se odpelje ustanovne brzojavne pozdrave kralju Aleksandru na Bled.

Iz tajniškega poročila dr. Luika je razvidno, da ima društvo sedaj 1155 članov in sicer: centrala v Ljubljani 924, podružnica v Novem mestu 87, v Bohinjski Bistrici 44. Delovanje društva je bilo pestro v vsakem pogledu. Marljivo so delovali zlasti gospodarski odsek, veselilni in sekcija za prirejanje predavanj.

Društvo je priredilo lansko leto 19. od ustanovitve do danes pa 88 predavanj, razen tega tudi več zabavnih večerov in izletov. Po svojih močeh je podpiralo tudi svoje revnejše člane ter v mnogih slučajih zelo uspešno interveniralo za nje.

Izbrano blaginjsko poročilo je podal g. Josip Sfiligoi, ki je natančno orisal gospodarski položaj društva od ustanovitve dalje.

MARY PICKFORD

Gloria Swanson
Igra danes 26. in soboto 27. v svetovni senzaciji nove filmske produkcije

„Ljubav na trgu“

Romantična drama v 6 velikih dejanjih. Stijajna zabava v palači milijarderja. Soprog kot žva reklama. Od New Yorka do mehiških pe-trolejskih izvirkov. Krasni posnetki iz prašume. Naval mehiških razbojnikov. Boj na življenje in smrt. — Pathe Journal št. 14.

LJUBLJANSKI DVOR

kino

Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4., 6., 8., 9. — Ob nedeljah ob 11., 3., 5., 6., 8. in 9. uri.

Društvo se je letos tudi v finančnem pogledu zelo opomoglo. Izrekel je zahvalo vsem podpornikom in dobrotnikom društva. Po revizijskem poročilu g. Ivančičja je občni zbor podelil odboru absolutorij, a blagajniku absolutorij s pohvalo.

Pri volitvah je bil per acclamationem soglasno izvoljen nastopni odbor: predsednik dr. Dinko Puc, podpredsednik Sancin, odborniki gg.: dr. Marušič, dr. Sapla, dr. Lulik, Sfiligoi, Zgrabič, Zornada, Baudaž, Bačner, Simič, Gregorič, Volkov, Bensa, Zargi in Čeh. Za namestnike gg.: Bačič, Kragelj, Princič, Gröbming, Prelec, Mervic in Puc, za preglednike gg.: Ivančič, Gregorič, Bačič in Čotar. Po volitvah je predsednik dr. Puc izrekel zboru zahvalo za izkazano zupanje novemu odboru in željo, da društvo tudi v bodoče enako marljivo in vestno deluje za doseg svojega vzvišene cilja.

Izseljevanje muslimanskega življa

Večkrat smo že poročali, da se trumoma izseljuje muslimanski življenjski način države in odhaja v svojo novo domovino Azijo, kjer skrbijo zanj turška vlada v Angori. Izseljevanje se vrši sistematično in po točno načrtanem programu.

Turki se izseljujejo v Azijo zlasti iz februarskih volitev. Po Tikvešu, Strumici in Bregalnici je prišlo na vrsto Kosovo z Metohijo in Sandžakom. Izseljeniški pokret v teh krajih je izredno živahen. V Dolnem Pologu, v Kollini ter v trikotu Debar — Ohrid — Kičevo pa še ni opaziti gibanja za napuščanje naše zemlje po muslimanskih državinah.

Dejstvo, da so se začeli izseljevati muslimani v tako gostem številu po februarskih volitvah, ima svoje vzroke v tem, da so prišli muslimani do uverjenja, da nimajo pričakovati od Jugoslavije nič dobrega, zlasti nobene protekcije, katere so bili vajeni prejšnje čase pod turško oblastjo. Tudi političen položaj v Albaniji je bil v mnogih ozihih mero-dajen za njihovo odločitev kar se tiče povratka v pravo domovino.

Angorska vlada postopa z emigranti zelo obzirno. Naseljuje jih po dobro premišljenem načrtu v krajih, katerim odgovarjajo njihovi življenjski pogoji. Kraje, katere so ostavili Grki in Armen-cji v zadnjih letih, zavzemajo večinoma emigranti iz Jugoslavije. Turki uvažujejo pri tem klimatske razmere in zemljepisni položaj starega ozemlja ter se trudijo, da bi naselili naše Turke v de-želi, ki daje bombaž, mak in tobak. Obenem skrbijo za to, da dobe naseljenci v novih krajih po možnosti one vrste živine, katere so gojili prej v naši državi. Dosedanji nrevalci Kosova, Sandžaka in Metohije torej ne prihajajo v čisto nove razmere, temveč samo v nove kraje, katerim se bodo zlahka prilagodili. Čiščenje turškega elementa v Jugoslaviji pa bo prineslo našemu jugu potreben napredek, katerega bi turški živeli gotovo še dolgo zadrževal, kajti znano je, da je malokateri element tako konservativen, len in nenaklonjen novim idejam in pridobitvam kakor muslimanski svet.

Damske promenadne toalete

najnovije kreacije, na izbiro in po meri:

Modni atelje M. Šarc, Ljubljana
Kongresni trg 4-L.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Mariborsko gledališče

Petek, 26. ob 15.: »Snežulčica«. Priredi deška osnovna šola v korist Podpornemu društvu revnih učencev. Ob 20.: »Stambulska roža«. B. Premijera.
Sobota, 27.: »Stambulska roža«. A. Nedelja, 28.: »Ugrabljeni Sabinko«. Zadnjič v sezoni.
Ponedeljek, 29.: »Stambulska roža«. C. (Kuponi.)
Torek, 30.: »Stambulska roža«. E. (Kuponi.)
Zaključna predstava v sezoni.

Gostovanje članov Ljubljanske drame v Sloveniji

Petek, 26.: Murska Sobota ob 8. zv.: »Mladost«.
Sobota, 27.: Gor. Radgona ob 8. zv.: »Golgot«.
Nedelja, 28.: Šoštanj ob 8. zv.: »Golgot«.
Ponedeljek, 29.: Sostanj ob 8. zv.: »Mladost«.
Ponedeljek, 29.: Slov. Gradec ob 3. pop.: »Scampolo«.
Torek, 30.: Slov. Bistrica ob 8. zv.: »Fauna«.
Sreda, 1.: Dravograd ob 8. zv.: »Fauna«.

Četrtek, 2.: Dravograd ob 8. zv.: »Golgot«.
Petek, 3.: Dravograd ob 8. zv.: »Scampolo«.
Sobota, 4.: Dravograd ob 8. zv.: »Šmartni ples«.

Mladinska predstava v mariborskem gledališču. V ponedeljek so uprizarili v gledališču Abtova »Snežulčico«. Mladinsko spevoigro je našel tudi g. učitelj Nerat, kateremu gre za velik trud vse priznanje. Sodelovali so učenci in učenke tuk. osnovnih šol in dijaški orkester, ki ga je spretno dirigiral dijak g. Bajde. Igra je bila v splošnem zadovoljiva, navzoča mladina se je izborno zabavala. Obisk je žal slaboten; mogoče bi bilo prikladnejše, da bi se otroške predstave izvajale v popoldanskih urah.

Četrtekova premijera »Stambulke rože« v mariborskem gledališču se je radi nepredvidenih zaprek morala odločiti. Prva predstava operete se vrši šele nočjo, v petek zvečer. Občinstvo se opozarja, da pride letos opereta samo štirikrat na vrsto. Cene operete.

»Snežulčica« v mariborskem gledališču. Danes 26. t. m. ob 15. se ponovi v mariborskem gledališču mladinska »Snežulčica«.

ca». Zaradi slabega vremena je bila prva predstava slabo obiskana. Opozarjamo, da bi bilo nujno potrebno, da bi se vsaj tokrat gledališče napolnilo. Prireditev je za odrasle in otroke.

Zagrebška kritika Cankarjeve »Lepe Vede«. V torokvem »Obzoru« je napisal gledališki kritik Vladimir Lunaček ostro in deloma pristransko oceno Cankarjeve »Lepe Vede«, katero je uprizaril na zagrebškem dramskem odru režiser Hinko Nučič z gojenici dramske šole. Kar se tiče uprizoritve dela, ne more kritiku oporekati nihče, ki ni bil osebno navzoč pri predstavi; v kolikor se pa dotika kritik tolmačenja Cankarjeve drame in njegove umetnosti vobče, je treba Lunačkove nazore odločno zavrniti. Lunaček piše: »Ivan Cankar ni velik pesnik, toda nanj vplivajo vsi problemi velikega sveta in velikih narodov. V njegovi majhni duši ti problemi, vtisi in udarci močnejše, a tudi bolj razdrapano odmevajo kakor v sodobnih duhovih velikih narodov. Cankar je v svojih dramah jidek razočaran človek ali pa brezmejnih idealist. Ni dvoma, da je njegova dramska pesem »Lepa Vida« njegovo najšibkejšo delo v dramski obliki. Dramska kvaliteta tega dela bi se dala jedva dokazati, izvedba na našem (zagrebškem) odru pa je pokazala, da stvar ni za gledališče«. Kritika se nadaljuje v tem slogu. Lunaček očita Cankarju »omamljanje gledalca v dik-

ciji, pravi, da je drama polna lepih fraz, ki se ponavljajo zaporedoma v vseh dejanjih itd. Sinbolika »Lepe Vede« je po Lunačku »pomešana z zelo banalnim naturalizmom«. Kje je g. Lunaček zvedel, da ni »Lepa Vida« uspevala v Ljubljani, (kjer se po volji sploh še ni igrala) smo res radovedni. Lunaček zaključuje svojo sodbo o »Lepi Vidi« s priključbo, da je ta drama celo za dovršene umetnike težka preizkušnja. Z zagrebško predstavo pa se dramska šola ni izkazala.

Sporod III. interne vaje gojencev konservatorija Glasbene Matice v Ljubljani, ki se vrši danes v petek, 26. ob pol 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani: Verdi: Arja Rebata iz opere Ples v maskah. Poje Jurj Milan. Mendelssohn: Resne varijacije za klavir. Igra Valjalo Maria. Dvořák: Arja Rusalka iz opere Rusalka. Poje Ovsenik Franja. Dvořák-Ondříček: Spomin, b) Rles: Perpetuum mobile. Igra na gosli Rupelj Karol a) Lajovici: Spleen. b) Tkalec. Poje Verbič Milena. Debussy: a) Pogreznjena katedrala, b) Vrtni v dežju. Igra na klavir Čop Milica. Chopin: Poloneza — fantazija. Igra na klavir Zarnik Zora. Verdi: Arja Leonore iz opere Moč usode. Poje Sax Slavica. Solopceve spremljajo na klavirju: Vozelnik Marica in Zarnik Zora. Začetek točno ob pol osmih zvečer. Vstop dovoljen le proti sporedu, ki se dobiva v pisarni Glasbene Matice od 9. do 12. dop. in od

3. do 6. popoldne ter od 7. ure dalje v veži Filharmonije. Mladini pod 14 letom vstop prepovedan.

Premijera Shawove »Svete Ivane« v Zagrebu. V sredo zvečer se je vršila v zagrebškem gledališču premijera Shawove drame »Sveta Ivana«, katero je režiral dr. Branko Gavella. Kakor listi poročajo, je bila to ena najboljših predstav zagrebškega gledališča v letošnji sezoni. Vika Podgorska ki je igrala naslovno vlogo, je dosegla uspeh, ki se ne da primerjati z njenimi dosedanjimi zmagami na odru. Vse vloge so bile dobro zasledene in skupna igra vseh umetnikov je bila na nadpovprečni višini.

Mestni konservatorij v Osijeku. V nedeljo se je vršila v Osijeku letna skupščina onodnega društva za pospeševanje umetnosti. Na zborovanju je bil enoglasno sprejet predlog, da se Glasbena šola proglasi za mestni konservatorij, katerega prevzame v oskrbo osišksko mestno zastopstvo.

Iz življenja naših umetnikov. Ivan Meštrovič se nahaja še vedno v Ameriki, kjer se predvaja v kinematografih celo film iz njegovega življenja. Kipar Marin Stum iz odpoval v Niš, kjer kleše spomenik za družinsko grobnico dr. Vase Stojanovića. Slikarici Zori Petrovičevi je dovolilo prosvetno ministrstvo enoletni študijski dopust, katerega prebije dama na državne troške v Franciji in Italiji.

Domače vesti

* **Kraljevo darilo Jugoslovenskemu Sokolu.** Kralj Aleksander je za velike sokolske telovadne tekme, ki se vrši povodom sokolskega zleta v Beogradu, podaril Jugoslovenskemu Sokolu zgodovinski meč carja Dušana. Meč se izroči vsako leto kot častno darilo onemu sokolskemu društvu, ki izide kot zmagovalci pri telovadnih tekmah.

* **Svečanosti na Kosovu.** Na Vidov dan se vrši na Kosovu svečana zadušnica za junake ki so padli na bojnem polju od kosovske bitke do osvobodjenja. Po zadušnici bo eden izmed višjih oficirjev predaval o bitki na Kosovu. Narodno gledališče iz Skoplja priredi pod milim nebom s sodelovanjem vojaštva brezplačno predstavo »Boj na Kosovu«. Vojski prirede sokolske vaje ob sodelovanju vojske muzike Kosovske divizije. Ljudska zabava zaključí kosovske prireditve. Udeležnikom bodo na razpolago avtomobili, ki bodo vozili od Pristine do spomenika in nazaj.

* **Prva ženska rudniški inženjer.** Z ukazom z dne 17. t. m. je minister za šume in rudnik imenoval za rudniško tehniško pripravnico v 9. skupini I. kategorije inž. Elzabeto La pa l, absolventko visoke rudarske šole v Leobnu. To je v Jugoslaviji prva ženska, ki se je posvetila težkemu poklicu rudniškega inženjerja.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 59 številki razpis ministra za poljedelstvo in vode o ocenjevanju državnih uslužbencev v resortu ministrstva za poljedelstvo in vode; pravilnik o področju oblastnih, monopolnih inšpektorjev ter natečaj za sprejem v stalno poštino-telegrafsko šolo.

* **Smrtna kosa.** V Borovnici je umrla v sredo gospa Marija Chladek, roj. Bohinc. Pokopnica je bila blaga žena, ki je uživala splošen ugled. Pogreb se vrši v soboto, ob 7. jutraj. Blag ji spomin, žalujčim naše iskreno sožalje!

* **Pravilnik za stanovanjski zakon.** Na podlagi člena 83. stanovanjskega zakona je minister za socialno politiko izdal in podpisal pravilnik za izvrševanje tega zakona. Pravilnik pojasnjuje nekatere nejasne odredbe.

* **Sprejem Rusov v naše državljanstvo.** V državljanstvo naše kraljevine so sprejeti naslednji ruski državljani: Evgenij G. Maslov, pravni praktikant v Ljubljani; Vasilij M. Ščeglovskij, dnevnicar pri direktorji drž. železnice v Ljubljani, ter Aleksij K. Kuljabin-Koreckij in Grigorij S. Gamajun, oba dnevnicarja pri poštne in brzojavnem uradu v Mariboru.

* **Prepovedano zborovanje odvetnikov v Zagrebu.** Za sredo zvečer je bil sklican v hotel Royal izredni občni zbor odvetniškega društva v Zagrebu, na katerem se je nameravalo protestirati proti intervenciji dr. Mačka in tovarišev. Policijsko ravnanje je zborovanje v interesu javnega reda in miru prepovedalo. Do incidentov ni prišlo.

* **Izstop iz našega državljanstva.** Iz našega državljanstva so izstopili: Fran Podjad, učitelj v Žilovcih, rojen v Kuřimu in pristojen v St. Vid pri Sevnici; Josip Kobolnik, uradnik v Žilini, rojen pri Sv. Jerneju v konjskem okraju in tja pristojen, z ženo Ano; Tomaž Perz, absolviran pravnik v Liebenau pri Gradcu, rojen v Stari cerkvi na Kočevskem in tja pristojen, ter Robert Dama, železničar v Kandolvi, rojen v Salgotarjani in pristojen v Ljubici pri Dravogradu, skupno z ženo Marijo in z otroci Margito, Ilono, Piroško, Sarloto in Aleksandrom. Podjed, Kobolnik in Dama so si pridobili češkoslovaško, Perz pa avstrijsko državljanstvo.

* **Naše poštne znamke s pretiskom.** Te dni so prišle v promet nove znamke po 25 in 50 par. Za znamke so bile uporabljene tridimenzionalne znamke londonske izdaje, ki so modre barve. Cena 25 in 50 par je tiskana na njih s črno barvo.

* **Premestitev pošte Krška vas v Cerklje.** Pošta in borzovaj Krška vas je bila pred kratkim premeščena v Cerklje ob Krki, pošta Cerklje v kranjskem okraju pa se imenuje Cerklje pri Kranju.

* **Zgodovinski dan.** Kdo že ni slišal o sv. Ahaciju? V nedeljo dne 28. junija se praznuje spomin na srečno krščansko zmago nad Turki leta 1593. Ta dan je tudi cerkveno žegnanje na gričku Sv. Ahacija pri Turjaku. Vsako leto pohiti nebroj ljudstva k sv. Ahaciju, kjer je toliko spominov na stare hude čase. Tudi letos pohodimo ta dan ljubljanski izletniki na ta priljubljeni griček. Odpeljemo se z jutranjim vlakom do Skofljice, nato pa jo mahnejo peš k Sv. Ahaciji.

* **Mesina pinakoteka v Splitu.** Splitška mesina občina ustanavlja pinakoteko, za katero je že doslej nakupila celo vrsto slik. Zaenkrat so slike razvrščene po magistrskih dvoranah kakor je bilo to v Ljubljani, dokler se ni osnovala Narodna galerija. Splitški župan dr. Tartaglia je tudi sam velik ljubitelj umetnosti ter ima doma dragoceno zbirko slik in kipov, ki velja za največjo in najenotnejšo kolekcijo v celi Dalmaciji.

* **Koncert bratov Jovanovičev v Novem Sadu.** Brata Duško in Braca Jovanovič sta prošlo soboto koncertirala v Novem Sadu in dosegla s produkcijo velik uspeh, katerega jim je priznalo občinstvo s svojim obiskom in navdušenjem, kritika pa z laskavimi strokovnimi ocenami.

* **Pionirska sezona upodabljačo umetnosti v Beogradu.** V zagrebškem »Obzoru« je priobčil književnik Gustav Krklec pregled prošle sezone upodabljačo umetnosti v Beogradu. Dasi nima umetnostnega paviljona kakor Zagreb in Ljubljana, vendar je bilo število razstav dostojno. Razstave so se morale vršiti večji del v šolskih poslopih, deloma tudi v privatnih hišah. Posebno veliko zanimanje je zbudila razstava dveh srbskih slikarjev — enega predstavnika starejših in enega reprezentantov mlajše generacije — Živorada Nastasijevića in Ljubomira Ivanovića. Tu je razstave so bile štiri: razstava praškega »Ma-

ciju. Vsi prijatelji turških gričev, zlasti pa sv. Ahacija so dobro došli. Pod staro cerkveno lipo bo skrbel za okrepčilo krčmar Jože Ahec s Turjaka. Vsak izletnik si lahko ogleda rojstno hišo Prmoža Trubarja.

* **Občni zbor podružnice CMD za Rajhenburg.** Videm in okolico se vrši dne 28. junija ob 15. uri pri g. Jeričku.

* **Glavna letna skupščina UJU.** Udruženje jugoslov. učiteljsva v Beogradu ima svojo letošnjo glavno skupščino dne 28., 29. in 30. avgusta v Subotici. Glavna referata na skupščini sta: zakon o osnovnih šolah in učiteljska.

* **Tobolček, knjižni almanah Bele Krajine,** je izšel v samozaložbi dr. M. Malneriča odvetnika v Ljubljani. Cena brez poštne 13 Din s poštino pa 13.50 Din. Naročila naj se naznani v Ilirski ulici št. 25. Plača pa naj se po pošti.

* **Jubilej odličnega srbskega prosvetnega delavca.** Mihajlo Stanojević, referent v ministristvu prosvete v Beogradu, praznuje 40 letnico svojega javnega prosvetnega dela. Že kot dijak se je literarno uspešno udeleževal v mladinskih spisih. V dobi svojega učiteljskega službovanja v raznih krajih Srbije je napisal mnogo pedagoških razprav mladinskih in 18 šolskih knjig. Razen tega je izdal več zemljevidov in atlantov. Udeleževal se je tudi politično. Nad 20 let ureja pedagoško revijo »Učitelj«, ki se danes lahko uspešno meri ne samo z domačimi nego tudi z inozemskimi pedagoškimi revijami. Mihajlo Stanojević je bil po prevratu med soustanovitelji Udruženja Jugoslov. Učiteljsva.

* **Višja pedagoška šola v Zagrebu** sprejme za šolsko leto 1925/26 sto rednih slušateljev iz učiteljskega stanu obojega spola. Prošnje je poslati na rektorat te šole najkasneje do 31. avgusta. Sprejmejo se z najmanj 3 letno prakso. Prošnjam je priložiti: zrelostno in usposobljenostno izpričevalo, uverjenje o službovanju in ocene, rojstni list (kandidat ne sme imeti čez 38 let), zdravniško izpričevalo, kratak opis službovanja, podatki o rodbini (oženjen, glede dece, samskega stanu). Oznati mora grupo, ki jo želi obiskovati. Grupe so: 1. Narodni jezik, književnost, zgodovina, zemljepis; 2. nemški ali francoski ali italijanski jezik; 3. zoologija, botanika, mineralogija, geologija, geografija, kemija; 4. matematika, fizika, kemija; 5. vse vrste risanja, opisna geometrija, matematika. Pri tujem jeziku je dokazati dovoljno predzobrazbo. Sprejeti kandidati obdrža za dobo študija svojo plačo in vse prejemke, ki jih dobivajo od države.

* **Zaključni izpit na državni trgovski akademiji** so položili sledeči absolventi: Bahovec Anton, Bezenšek Nada, (iz odlika) Bogady Ivo, Delkin Oskar, Dorčić Lada, Franc Alojz, Güzel Martina, Hočevar Olga, Hofman Rudolf, Kmet Milan, Komel Miroslav, Kovač Milan, Kuret Boris, Lapajne Zoran, Mächtigt Karol, Potočnik Stiva, Pregelj Viktor, Thaler Rado, Trinker Oton (iz odlika), Verbič Marija, Volkar Alojz, Wudler Branko, Zalar Franjo.

* **Državna gimnazija v Kranju** zaključí šolsko leto s svečano proslavo Vidovega dne. Proslava se bo vršila v soboto 27. junija ob 9. dopoldne po sledečem sporedu: 1.) Nagovor in poročilo direktorja Košnika k sklepu 30 letnice obstoja višje gimnazije v Kranju; 2.) Deklamacija (slov.); 3.) Govor (govori sedmošolci W); 4.) Deklamacija (shv.); 5.) Dramski prizor iz Vojnovičeve »Smrt majke Jugovčev«; 6.) Pevski zbor in orkester; 7.) Telovadni nastop višjih gimnazijcev. K sklepu proslave slovesna razdelitev zrelostnih izpričeval novim abiturientom. Popoldne razstava risb in slik pod vodstvom akad. slikarja Kopača. Opozorjamo na to šolsko prireditev vse občinstvo, posebno pa starše in vzgojitelje, ki jih vltudno vabi k udeležbi ravnateljstvo

Oblastveno koncesionirana kroina šola
Židovska 5 — Ljubljana.

2. julija novi krojni tečaj

Izpopolnjen že z jesenskimi modeli!
Program: Splošno krojno risanje, samostojno šivanje, izdelovanje možkih fazon za kostume in plašče. Praktično izrezovanje krojev po vseh žurnalnih in merah, pripravljanje za mojstrski izpit. Za krojače pouk v najmodernejšem civil. kroju in uniformah. Ob zaključku spričevalo i diploma. Učencem, ki ne morejo priti v tečaj, pouk s pošto polom učnih risb. Zun. učencem se preskrbi hrana in stanovanje. Revnejšim tečaj cenelej. — Vpisovanje dnevno! Razpšljanje in izdelovanje vseh vrst krojev!

nesa», razstava poljske grafike in razstava francoske grafke 19. stoletja. Sedaj ima razstavo slikar Veljko Stanojević. Vse te razstave so bile pod pokroviteljstvom društva ljubiteljev lepih umetnosti »Cvjeteta Zuzorice«. Krklec ugotavlja, da se v Beogradu kupuje zelo malo umotvorov. Država je večinoma pasivna, zasebniki pa se ne brigajo za slike. Tudi kritika je zanemarljena. Mlajše moči se ne bavijo več s slikarskimi problemi. Za letošnjo jesen se pripravljajo več novih razstav, ki so projektirane za »Umetniški paviljon« če bo dograjen in umetnikom na razpolago.

* **Skopsko gledališče v Pristini.** Člani skopskega Nar. gledališča se te dni odpravljajo v Pristino, kjer uprizore na Vidovdan »Boj na Kosovu« polju. Iz Pristine odide ansambel v Mitrovico, kjer ostane teden dni in bo igral repertoar narodne vsebine. **Kriza dunajskih gledališč v opernem repertoarju.** Ravnatelj dunajske državne opere Schalk objavlja v dunajskih dnevnikih svoje misli o letošnji operni sezoni in toži, da ni na razpolago del, ki bi zadovoljevala kritiko, občinstvo in blaginjo. Poset avstrijskih gledališč dokazuje, da so sloji intelektualcev gmotno obubožani. Materialno pomanjkanje je občutiti na celj črti. Gledališča stoji pred težko odločitvijo, kako naj postopajo, da bodo vstrezala umetniškim zahtevam kritike in občinstva ter zahtevam blaginje.

POZOR!

Opozorjate se, da eden pa nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlati) »Ključ«

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepičajte se. — Nogavice brez žiga »Ključ« so ponarejene.

zavoda. Vstopnina prosta, hvaležno pa se sprejemajo prostovoljni prispevki za dijaške podporne institucije.

* **Drž. strokovna šola za puškarstvo** v Kranju priredi ob sklepu šolskega leta dne 28. junija razstavo puškarških, kopitarških in graverških izdelkov ter risb in dela modeliranja v gimnaziji, II. nadstr. levo. Razstava bo odprta dne 28. t. m. na Vidov dan, ob 10. dop. ter bo odprta dne 28. t. m. od 10. do 12. in od 14. do 17. ure, dne 29. t. m. od 9. do 12. in od 14. do 17. ure, dne 30. t. m. od 9. do 12. ure. Vstop prost.

* **Uradna tajnost na pošti.** Ljubljanska poštna direkcija posnema iz revizijskih poročil in raznih pritožb, da nekatere pošte ne poslujejo tako, da bi bila uradna tajnost popolnoma zavarovana in zjamčena. Marsikateri predstojniki razrednih pošt, posebno tistih, kjer so predstojniki ženske, dovoljujejo med uradnimi urami, pa tudi sicer privatnim osebam vstop v notranje uradne prostore. Stranke, zlasti trgovci, se potem po pravici pritožujejo, da se s tem krši uradna tajnost. Poštna direkcija opozarja na pravilnik za notranjo pošto službo, po katerem je privatnim osebam vstop v uradne poštne prostore prepovedan.

MARY PICKFORD

* **Kongres dimnikarjev.** Na Vidov dan se vrši v Beogradu (hotel »Hercegovina«) kongres dimnikarjev o celi države. Kongres bo obravnaval o pravilnosti za dimnikarje, ki bo veljaven za celo kraljevino.

* **Sokolska prireditev v Poljanah preložen.** Z ozirom na dopis iz Poljanske doline v večerajšnji številki »Jutra« se nam sporoča, da je za dan 28. junija napovedana sokolska prireditev preložena do jeseni zaradi nesreče vsled povodnj, ki je prošil teden povzročila ogromno škodo v Poljanski dolini.

* **Senzacionalna iznajdba XX. stoletja** je brez dvoma »Radio-film« s pomočjo katerega je prišlo do nadvse zanimive »Radio-ženitve«, ki se bo te dni vršila v Elitnem kinu Matica.

* **Toča v Slovenskih goricah.** Dne 22. t. m. se je vsula okrog Sv. Lenarta tako močna toča, da je pobila vse sadne pridelke in trto v vinogradih. Grozdje leži kar po tleh. Kmetje trpe ogromno škodo.

* **Vlom v smihelsko cerkev.** V noči od prošlega pondeljka na torek je doslej neznan zlikovec vlomil v župno cerkev v Smihelu pri Novem mestu ter iz tabernaklja ukradel lepo baročno monstranco, umetniško delo iz prvovrstnega materiala. Za vlomcem ni sledu.

* **Silna nevihta v našem Primorju.** Kakor javljajo iz Sušaka, je divjala predvečerajšnji v našem Primorju silna nevihta. Nad Sušakom se je utrgal oblak. Ploha je napravila mnogo škode; zlasti so trpele zaloge trgovcev po kletih. Škoda se ceni na poldrugi milijon dinarjev. Podobna poročila prihajajo tudi iz Bakra in Kraljevice.

* **Tafinski cigani.** Te dni se je mudila ciganska tolpa, nazvana »Goman« broječa okrog 50 oseb, v okolici Mojstrane na Gojenjem. Da preskrbi svoje suhe in lačne konje s kloro si je pomagala skupina ciganov na ta način, da so pomoči ukradli iz kozoletca Franceta Cuznarja pri Hrušici približno 100 kg sena. Po tatvini so se umaknili cigani s svojimi vozovi proti Kranju.

* **Stekel pes ogrizl štrji osebe.** V Novem mestu se je prošlo soboto pojavil stekel pes, ki je popadel in ogrizel štiri osebe, med temi občinskega slugo Petriča in hčerko gostilničarja Košaka. V Zabij vasi je ta pes napadel nekega voznika, ki pa je psa ubil z ročico od voza. V žolodu ubitega psa so našli pri obdukciji kamenje in trske. Ogrizene osebe se zdravijo v bakteriološkem zavodu v Celju in je upati, da poškodbe ne bodo imele težkih posledic. Stekli pes se je baje iz Jaske prikratil na Dolenjsko.

Iz Ljubljane

* **Praznovanje Vidovega dne.** Vidov dan se vsako leto praznuje kot spominski dan preminulih borcev za vero in domovino s slovesno službo božjo. Ker pa je letos Vidovdan v nedeljo in se po liturgičnih predpisih katoliške cerkve na nedeljo ne sme opraviti rekviev ob obletnici, se bo vršil v tukajšnji stolnici slovesni rekviev mesto v nedeljo dne 28. junija že v soboto dne 27. junija ob 10. uri dopoldne. V pravoslavni kapeli in evangelijski cerkvi se bo vršila služba božja dne 28. junija, in sicer v pravoslavni kapeli ob 9. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri.

* **Redek jubilej.** Gospod Anton Prijatelj, sodni oficijal v p. in njegova žena Ana Prijatelj, oba stanujoča že nad 23 let na ljubljanskem Gradu, praznujeta danes 54-letnico svoje poroke. Jubilat je bil vedno vnet naprednjak in je pri svojih 85 letih še izredno živ in zdrav. Obema želimo, da doživita še biserno poroko.

* **Izplačevanje stipendij.** Stipendisti-slusatelji vseh fakultet se opozarjajo, da se vrši izplačevanje Stipendij za poletni semester tekočega študijskega leta, danes dne 26. junija med 12. in 13. uro na univerzi v kvesturi (soba št. 30).

* **Umrl v Ljubljani.** Zadnje tri dni so bili priljubljeni sledeči smrtni slučaj: Alojz Rozman, posestnikov novorojenček, star 10 ur. — Pavlina Zupančič, hčrnika žena, hiralna, 60 let. — Janez Počlin, čevljar, 74 let.

* **O internacionalnem ženskem kongresu v Washingtonu** in o svojih vtiskih v Ameriki predava danes ob 20. uri gđ. Al. Stebi na šentjakovski šoli. Vstop prost.

* **Sprejemni izpit na ženski obrtni šoli v Ljubljani.** Ravnateljstvo opozarja deklice, ki se bodo vpisale dne 1. julija, da morajo k sprejemnemu izpitu (2. julija) prinesiti s seboj pisalne in risalne potrebščine (svinčnik, radirko, polo risalnega papirja) dalje 25 cm boljsega šifona, beli sukanec št. 80 igle št. 8, naprstnik, skarje in belo preljico št. 30.

* **Srokovna šola na Rakovniku** razstavi 28. in 29. junija risbe in izdelke učencev. Razstava bo odprta od 7. do 12. dop. in od 1. do 8. ure popoldne. Prijatelji zavoda in vsi, ki se zanimajo za obrtno šolstvo, vltudno vabljani. Vstop prost.

* **Trnovsko žegnanje.** Pravkar smo zvedeli za novo senzacijo, s katero nas hočejo Trnovčani v nedeljo presenetiti v Hribarjevem gaju Na veselici bo namreč tudi tekma hoje po obelmenem ležečem mlaju, na koncu katerega bo zasajeno drevo polno kranjskih klobas. Vsak zmagovalac pri tekmi si bo lahko utrgal v plačilo najdebelejšo klobaso. Ne zamudite torej te izredne veselice, ki bo letos res nekaj posebnega. V nedeljo torej vsi v Hribarjev gaj, kjer se bo točila letna izredna kapljica kot jo je dal Bog. — Odbor. 1356

* **Zvezdoznanci** V nedeljo dne 28. junija se pojaví zvezda »Mars«, katero pa bo mogoče opazovati le z Brda in to ob priliki proslave Vidovega dne z veliko vrtno veselico in bogatim sporedom. Torej, na svidenje na Brdu, nad Vičem. 1353

* **Najnovejše bluze, otroške plašče, oblečke priporoča** Kristof-Bučar.

* **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili priljubljeni policijski sledeči slučaji: 1. prestopke nadlegovanja pasantov. 1. pobeg od doma. 1. prestopke v zgaševalnih predpisih. 12. prestopkov cestnega policijskega reda. 1. prestopke prekoračenja policijske ure in ena najdba knjige, vsebujoče izsiljevalno pismo. Aretaciji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1. na podlagi izsleditve v policijskem dnevniku in 1. radi poverbe

* **Vidovdanska proslava na realci v Ljubljani** se vrši v soboto dne 27. junija ob pol 10. uri dopoldne v šolski avli. K njej so vabljani vsi starši, katerih otroci obiskujejo ta zavod.

Iz Maribora

* **30-letnica mature.** 30-letnico slavimo tovariši maturanti mariborskega učiteljskega iz leta 1895. in to, kakor je določila večina, dne 8. avgusta v Mariboru. Prisiljavite in tozadevne predloge sprejema Ivan Klemenčič, Maribor - Krčevina.

* **Nesreča pri košnji.** 32-letni Jakob Deisler, uslužben pri mariborskem baronu Zvitiu, je kosil s strojem, pred katerega sta bila vprežena dva bika. Deisler je moral stopiti s stroja, da ga očisti, nakar je zopet plezal nanj. Pri tem sta bika nenadoma potegnila in Deisler je padel tako nesrečno, da so ga noži vsega razrezali. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

* **Premijera opere »Stambulsko rož«** je bila večeraj odpovedana in se vrši šele nočoj v Narodnem gledališču. Popoldne ob treh pa je repriza mladinske prireditve »Snežulčica«.

* **Na dekliški meščanski šoli I. v Mariboru** se bodo vpisovale učenke v I. do IV. razred v torek dne 30. junija ob 8. in 12. in od 15. do 17. ure. Učenke naj se prikladi v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ter naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Vnanje učenke se lahko prijavijo pismenim potom.

Iz Trbovelj

* **Proslava Vidovega dne.** V smislu tradicije bodo praznovali državni praznik 28. t. m. posebno svečano gasilci obeh krajevnih društev v Trbovljah in Vodah. Z delavsko godbo na čelu se bodo udeležili ob 8. jutraj maše v farni cerkvi, nakar bo odkorakal ves prehod pred občinsko pisarno, kjer bodo podpisali zastopniki raznih društev udanostno izjavo. Ob 9. se bo potem vršil promenadni koncert na »Gasilskem vrtu«. Koncertne točke so posebej za ta dan izbrane, tako da bo proslava napravila najbolj vtiš na slehernega udeleženca.

* **Razstava na vodenski šoli.** Jutri 27. in v nedeljo 28. t. m. bo na vodenski šoli razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov. Ker je bil poset razstave na trboveljski šoli obilen, je upati, da bo poset na tej šoli veliko večji, ker je šola bolj v centru Trbovelj in ne na periferiji. Na to razstavo opozarjamo vse trboveljsko občinstvo, zlasti pa še delavstvo.

* **Otvoritev novih obrti.** Ga. Gilda Lusčič je otvorila v Rženčnikovi trgovini modnih potrebščin v Petelinovi vasi modni salon, v katerem se bodo izdelovali, preoblikovali in kitili ženski klobuki po najnovejših modelih. Več je razvidno iz naznanila med malimi oglasi, na katerega opozarjamo. — G. Janko Grablić je otvoril v Lokah št. 268 delavnico za pletarska dela s španskim bižjem. Trboveljskemu občinstvu najtopleje priporočamo, da se glede popravil stolov s pletenimi vložki in sličnimi v to stroko spajajočimi deli obrača na imenovanega, ki bo naročnike zadovoljil s precizno izvršitvijo zaupanih mu naročil.

* **Šolsko vptovanje** na trboveljski šoli izkazuje za prihodnje šolsko leto že sedaj 106 novincev, namreč za prvi razred. Od teh je 56 novincev na deški, 50 novink pa na dekliški šoli.

* **Z higlijo je pod vsako kritiko.** O tem bomo že govorili. Za danes ugotavljamo, da je naša notica o higijenskih razmerah pri hiši v Lokah št. 293 imela takojšen uspeh, ker je občina odredila, da se morajo priprave odstraniti na drug bolj primeren kraj. Svinjak pa vendarle še stoji, in to je kar nam ne ugaja, ker je tik ob najbolj prometni cesti. Na vsak način je treba tudi svinjak odstraniti, da se ne bodo ljudje skandalizirali nad prazno kolibo. — Komaj par korakov od te hiše je Mervarjev vinogaj, kjer je prav tako tik ceste provizoričen

PRAVI patentirani
Maršnerjevi šumeči
limonadni bomboni
se dobijo povsod.
Tovarniško skladišče:
JOSIP VITEK, Ljubljana,
Krekov trg 8.

pissoar. Trezni, večinoma pa pijani ljudje opravljajo tu svoje potrebe, katerim prisostvujejo otroci, tako da se nemoralno more nikjer bolj ugodno širiti kakor prav tu. Kakor čujemo, je proti temu že protestiralo vodstvo bolnice in zahtevalo, da se ta pissoar takoj odstrani.

Iz Primorja

* **Štrašen požar v Škrbini.** V pondeljek popoldne se je vnel v škrbinskem mlinu ivana Cotarja velik požar, ki ni prizadejal škode samo lastniku, ampak celi vasi. Cotar je imel majhen motor, ki je gonil tudi vasko mlatilnice ob žetvi. Motor se je vnel radi neprevidnega ravnanja z bencinom. K sreči ni zahteval požar nobenih človeških žrtve. Cotar se je s hčerko rešil smrti v plamenih na naravnost čudežen način.

* **Prijet slepar.** V solkansko gostilno Ravnik se je pripeljal zadnje dni neki 25letni Gorijan, ki je skušal od domačina Kurenta izbiti nekaj denarja pod pretvezo, da mu da obilen zaslužek, če mu pojde na roko pri njegovih kupitljaj. Predno pa se je sleparju posrečilo ogoljufati Kurenta, so orožniki aretirali sleparja in ga odpeljali v zapor.

* **Zamenjava bakrenega droblja** po 5 in 10 stotink je dovoljena od 31. julija letošnjega leta. Denar starega kova izmenjavajo poleg državne zakladnice vsa finančna računovodstva in vsi poštni ter železniški uradi.

* **Vratar Sardoč podlegel poškodbam.** Četrtekovo »Jutro« je poročalo o nesreči z električnim dvigalom v tržški ulici Donizetti. Kakor naknadno javljajo, je umrl v bolnišnici sedaj tudi vratar Sardoč, kateremu je dvigalo strlo več rebr.

Sokol

III. zlet sokolske župe v Mostaru

Za pravoslavne binkošne praznike je priredila mostarska sokolska župa svoj III. zlet v Mostaru. Udeležila so se ga vsa župna društva, nekaj društev sosedne sarajevske župe z načelnikom br. Žakulo in starostro dr. Besarovičem, pobratimi, ruski Sokoli Donskega kadetskega korpusa s svojo godbo iz Bileče, vojaštvo mostarske garnizije in mornarji iz Olenovica. Slavlje so povzdigle še sokolska godba iz Imotskega, mestna iz Metkovića in vojaška iz Mostara, srbsko pevsko društvo »Gusle« in pevsko društvo učiteljskihnikov iz Mostara. Posebni vlak je pripeljal še mornarje iz Sokole iz Boke in Črne gore.

V povorki je bilo do 1200 Sokolov, dalje vojakov in mornarjev. Prebivalstvo je priredilo Sokolstvu velike manifestacije in ga obklopilo s cvetjem. Pred poslopjem velikega župana je napravilo Sokolstvo stik in so se vršili pozdravi. V imenu župe je govoril starosta br. Čedo Milč, imenovan mesta g. načelnik Čemalović, za vlado veliki župan, in v imenu Sokolstva br. dr. Zanchi, dr. Koščina in Stevo Žakula za sarajevsko župo. Bila je to krasna sokolska manifestacija za narodno in državno edinstvo. Posebno prirčne so bile manifestacije kralju in kraljevski hiši.

Popoldne se je vršila na krasnem telovadišču lako dobro uspeša javna telovadba, ki so se jo udeležili vsi oddelki. Publika, katere je bilo več tisoč, je burno pozdravljala nastopajoče Sokole. Članice, naraščal in deco, posebno pa našo narodno vojsko in mornarico. Po telovadbi se je vršila na vrtu hotela »Neretva« narodna zabava in sokolska akademija. Zbrano občinstvo je bilo svečano razpoloženo ter je trajala slavnost pozno v noč.

Drugi dan zleta so bile župne tekme in skušnje ter stafetni tek. Ob 10. uri dopoldne je šla velika povorka Sokolov in mornarjev na grob pok. pesnika »Sokola br. Alekse Santiča« in položila nanj krasne vence. Govorila sta tu brata Jovo Petkovič in župni starosta Čedo Milč. Popoldne se je vršila druga

Iz življenja in sveta

Konec najstarejšega časopisa na svetu

Te dni je ustavila kitajska vlada pekingski list »Peking Bao«, ki je pač najstarejši časopis na svetu. Ustanovil ga je Su Kung približno 40 let po Kristusu, ko je vladal na Kitajskem cesar Tin Kuang Tsang, ki ga smatrajo za izumitelja pismenk, vlitih iz svinca in srebra. Začetoma je obstajal časopis iz šestih sedmih pol rumene svile, na kateri so bile odtisnjene pismenke.

Skoraj 1000 let so bili izdajatelji tega starega lista popolnoma neodvisni. Lepega dne pa je izgubil glavni urednik na kaj čuden način svojo neodvisnost. List je začel namreč propagirati načrt, naj bi vlada poslala komisijo učenih Kitajcev v Evropo, ki naj bi ondi proučevala tamošnje običaje in razmere. Po povratku v domovino naj bi ta komisija svetlovala vladi, katere evropske navade naj bi kazalo uvesti na Kitajskem. Vlada pa ni bila preveč navdušena za to misel in je dala listu večkrat razumeti, naj ustavi svojo propagando. Glavni urednik pa se ni brigal in svojem stremljenju po popolni neodvisnosti za to migljaje vlade. Komisijet je sedaj napravil kratek proces: Lepega dne je dal glavnega urednika zapreti in ga potem naglo obglaviti. To je bil pač radikalen proces!

Sele leta 1800, je postal »Peking Bao« dnevniki. List je kmalu potem začel objavljati vrsto notic o spletkah na dvoru, vsled česar ga je vlada ustavila za nedoločen čas. Sele nekaj let kasneje je list mogel zopet izhajati. Toda tudi to ni trajalo dolgo in časopis je zopet padel pri vladi v nemilost. Takrat so ga izdajatelji prekrstili v »King Bao«, ker je smel zopet izhajati, toda v drugi obliki.

List je v novi obliki izhajal nad 100 let, dokler ga ni kitajska vlada l. 1912. zopet prepovedala. Prinesel je namreč žaljiv članek o novem predsedniku kitajske republike. Tri leta je trajalo, da je smel časopis zopet iziti.

Politične zmešnjave zadnjih tednov na Kitajskem so vzrok, da je prenehal izhajati najstarejši časopis sveta po 152letnem obstanku.

Sestra cesarice Elizabete umrla

V Monakovem je te dni preminula 82letna grofica Ludovika Margerita Trani, nekdanja bavarska princeznja in zadnja živeča sestra cesarice Elizabete. Rodila se je 30. septembra 1843. v Possenhofnu. Dne 5. junija 1861. se je omožila z grofom Ludovikom Tranijem, princem sicilijskim. Ta poroka je povzročila izobčene dame iz rodbine Wittelsbachovcev.

Avstrijski cesar Franc Jožef je takisto obrnil Ludoviki hrbet in je celo prepovedal svoji ženi Elizabeti občevariti z rodno sestro. Elizabeta ni smela niti korespondirati, daril, ki so v dvornih krogih običajna, pa ji še celo ni smela pošiljati. Vendar sta ostali sestrini med sabo druga drugi ljubili in milili.

Ko je bila novembra meseca l. 1898. cesarica Elizabeta umorjena v Ženevi in so prepehali njeno truplo na Dunaj, je romala grofica Trani v kapucinsko cerkev, da zadnjič pozdravi telesne ostanke drage sestre. Takrat se ni mogel vzdržati občnega kondoliranja tudi Franc Jožef, ki je obiskal grofico v hotelu. Razgovor med njima je bil prisiljen, hladen in kratak.

Leta 1886. je izgubila grofica svojo soprogo, ki je končal s samomorom. Utonil se je v nekem švicarskem jezeru. Po moževi smrti se je grofica umaknila v zasebno življenje. Nastanila se je v Monakovem, kjer je bivala v znamenitem hotelu »Vier Jahreszeiten«. Lani o božiču se ji je pripetila nezgoda. Padla je po stopnicah in se je precej nevarno ranila. Prenesli so jo v neki sanatorij na kirurško kliniko. Operacija je prestala, toda pojavila se je druga bolezen in prebivalih in izločilih. Ta jo je položila na mrtvaški odel.

Pogreb pokojnice se je vršil koncem prošlega tedna v Monakovem. Spreveda so se udeležili vsi člani bivše bavarske kraljeve rodbine, ki se nahajajo

v Monakovem. Navzoči so bili tudi Hohenzollernci, portugalski kralj s kraljico, pregnani bolgarski kralj Ferdinand s soprogo ter številni zastopniki aristokracije. Poslovilni govor je izrekel župnik farne cerkve Waldhof-Friedhof.

Elektromagnetni stroj za narekovanje

Izpolnjuje se želja vseh tistih, ki so že dolgo hrepneli po mehanični napravi, katere bi bila v stanju reproducirati njihove diktate. Iz Berlina poročajo o senzacionalnem izumu, ki se je baje posrečil nekemu inženjerju. Dr. Kurt Stille se je osemnajst let trudil in mučil, da bi napravil stroj, ki bi sprejemal in reproduciral človeški govor. Stroj je sedaj v toliko popoln, da se lahko preda javni uporabi.

Naprava sestoji iz dveh jeklenih žic, ki se navijata na dve tuljavi. Žica je enakomerno debela. Vsak ton se vije vanjo na ta način, da kroži skozi žice električen tok, ki naglo menjuje svojo intenziteto. Ko je narekovanje končano, se nahaja diktat v nevidni pisavi na jekleni žici. Prenos narekovanja je mogoč tudi na velike razdalje. Diktat, ki se n. pr. vrši v Berlinu, je mogoče reproducirati v New Yorku ali kjerkoli drugje. Elektromagnetni stroj za narekovanje pa sprejema in ponavlja tudi poročila, ki prihajajo po radiju. Reprodukcijska je vedno jasna in se ne da ločiti od originala. Izumitelj je svoj izum že patentiral in stroj bo v najkrajšem času javnosti na razpolago.

Kako zmrzneš poleti

Vincenzo Gatti, italijanski kuhar v nekem velikem liverpolskem hotelu je doživel nedavno strašne trenutke, ki mu pač nikoli ne izginejo iz spomina. Mož je malone zmrznul v času najhujše vročine, v opoldanskih urah, ko so ljudje na ulicah omedlevali in umirali radi solnarice. Zgodilo pa se je takole.

Kuhar je imel opraviti v hotelski ledenici. Pustil je ključ pototoma v vratih, ki so se za njim mehanično zapirali. Ker so bila vrata debela pol metra, je bilo vse trkanje in klicanje na pomoč zaman. Električni gumb, ki je bil za take slučaje na razpolago, je bil pokvarjen in je odpovedal pokorščino. Da se vsaj nekoliko zavaruje pred strašnim mrazom, ki mu je lezel v žile in kosti, se je kuhar v največji sili ognil z nekaterimi koci, ki so bili v ledenici. V tem položaju je sedel na led in premišljal, kaj se utegne zgoditi z njim.

Prešlo je pol ure in v tem času so pogrešili Gattija v kuhinji. Ker so bile jedi v nevarnosti, da se pokvari, so šli kuharja iskat. Iskali so ga povsod in končno je nekemu prišlo na um, da bi mož utegnil biti v ledenici. Odprli so vrata — in res, kuhar je ležal na ledu, zavrt v plahte in koce, toda ves premrli od mraza in v nezavesti.

Gattija so nemudoma odpeljali v bolnišnico, kjer so imeli zdravniki mnogo truda, da so ga obudili k življenju. Kuhar je dobil opazne ozeblene in trajalo bo dolgo časa, predno bo okreval ter zopet sposoben za delo.

Tragedija zmešnjav

Pred kratkim se je odigrala nedaleč Rima pravcata tragedija zmešnjav. V reko Tiber se je podalo na kopanje večje število mladih ljudi moškega spola. Bili so to bančni uradniki, stari od 23 do 27 let. Radi zabave so vzeli čoln ter se začeli prepeljati čez vodo.

Naenkrat je družba zapazila neko kopajočo se damo. Krenila je k bregu in začela nagajati ženski. Neki fotograf, ki se je nahajal v bližini s svojim aparatom, je slišal vrščanje in je tekel k obali misleč, da kliče na pomoč njegova žena. Skočil je s svojim tovaršem, znanim fašistom, v čoln in urno veslal za družbo, ki se je medtem že nekoliko oddaljila od brega. Med obema skupi-

nama se je vnel glasen prepir. Fašist se je tako razgrel, da je v valovu besnosti udaril nekoga bančnega uradnika z veslom po glavi. Mož se je takoj prekučnil v vodo in utonil.

Nastalo je še večje vpitje. Ljudje so mislili, da gre za fašistovsko demonstracijo in so se v velikem številu navalili na obalo. Ko so moški pristali s svojimi čolni, jih je množica naskočila in naravnost linčala. Fotografova žena, ki je opazovala prizor oddale, je bila prepričana, da so ji moža v metežu ubili in je zavzela večjo dozo soli za fiksiranje fotografskih plošč. Morala je priti ambulanca, ki jo je prepeljala v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo zdravniško pomoč. Ta okrutna šala pa bo prav gotovo ostala vsem prizadetim v trajnem spominu.

Star grški kip najden. Pri Maratonu v Grčiji so našli pretekli teden ribiči na dnu morja krasen bronasti kip, visok 1,30 metra. Soha predstavlja golega mladeniča z na levo obrnjeno glavo in dvignjeno desno roko. Razen malo pokvarjene noge je kip popolnoma ohranjen in tehtal okrog 90 kg. Znan

Morilca Žlahtič in Čič v porotni dvorani

Dva prava kriminalna tipa. — Ogromen naval občinstva. — Ivan Žlahtič zvrca krivdo na Čiča.

Maribor, 25. junija.

Danes ob 8. zjutraj se je končno pričela porotna obravnava proti Ivanu Žlahtiču in Francu Čiču, ki sta obtožena zavratnega roparskega umora Miklove družine iz Studencev pri Mariboru. Ze zgodaj zjutraj je kar mrgolelo občinstvo okrog sodišča in ves dopoldan so se gnetli ljudje okrog sodnih vrat in se skušali zmuzniti v porotno dvorano, predvsem seveda dame, mlade in stare. Dvorana je bila ves čas nabito polna. Končno so morali odpreti glavna vrata, pri katerih so bile nanizane glave kakor čebe pred panjem. Atmosfera v dvorani je bila kljub odprtim oknom nezmočna.

Razpravo vodi nadsvetnik Stergar, ki tu intam s svojimi ostrimi očmi resno pogleda izpod temnih obrvi proti obtožencema, kakor da jima hoče prodrati v dno duše. Žlahtič in Čič se ne zganeta; mirno, ravno dušno in odporno odgovarjata vsem, še tako koželjivim vprašanjem. V prvi klopi med publiko sedi tudi drobna šletna deklica, edina preostala hčerka čevljarja Mikla, ki usodno noč slučajno ni bila doma. Ob 10. dop. je predsednik senata končal čitanje dolge obtožnice.

Čič popolnoma izpreminja zagovor.

Paznik je odvedel Žlahtiča in pred porotnike je stopil Čič, ki je srednje velik 30-letni fant, z dobro negovanimi črnimi lasmi. Obtoženc ima precej inteligence. Pripravljen je, kakor bi deklamiral. L. 1920. je vstopil v Ljubljani in bil obsojen na 7 let ječe, od katerih je odslužil radi amnestije v mariborski kaznilnici le 4 leta in 3 mesece, naskar je odšel oktobra 1924 k mizarju Žlahtiču v Ptuj, s katerim se je seznanil v kaznilnici. Dne 4. decembra ga je baje Žlahtič poslal z jutranjim vlakom v Maribor z zavojem ukradenega usnja, ki naj bi ga izročil čevljarju Miklu v Studencih pri Mariboru. Žlahtič sam se je peljal z naslednjim vlakom in se je s Čičem sel v Mariboru na Aleksandrovo cesti. Opoldne sta obedovala in pila pri Črnem orlu, potem v gostilni pri Starem mostu in končno se v Dalmatinski kleti. Proti mraku je odšel Žlahtič k Miklu Čič pa iz mesta k baraki pri kadetnici, kjer je že prej pustil zavoj z usnjem in kjer naj bi počakal Žlahtiča. Tam je Čič kljub decembrskemu mrazu v baraki enostavno zaspal. Zbudil ga je šele v temi Žlahtič, ko je prišel tja z Miklom. Hotela sta imeti zavoj z usnjem, ki ga pa ni bilo mogoče najti. To je Mikla tako ujezilo, da je začel Žlahtiča zmerjati, zakaj ga vodi za nos, ter je končno oklofotal Žlahtiča in se z njim sprijel. Čič je skušal Žlahtiča braniti. Ker

Za carinske nameštence

predpisano suknjo, pristno angleškega izvoza je dospelo. Cena je prav ugodna. Interesi vabljeni, da si ga ogledajo, odnosno da naročijo vzorce. Atelje izdeluje eksaktne predpisane kroje.

Drago Schwab - Ljubljana

— premalo imamo delavnihi ur; od teh ur dela ne moremo živeti nikakor ne! Čisto rad bi poročal o zvonjenju, otrok imam pa tudi precej. In bi potem prosil slavno uredništvo za brezplačni sedež. Vem, da za zvonjenje ni treba vstopnice. Toda se spodobi zaradi ugleda Vašega dragocenjenega lista in sploh zaradi prosvete in kulturnega pregleda, da ima vsak referent svoj brezplačni sedež. Pa bi mi lahko dali kakršnegakoli — tudi za v kino ga vzamem ali cirkus; jaz nisem siten. Kakor sami mislite!

In bi potem stale v listu poleg opere in Dravske muzike tudi še take beležke: »Jutri v nedeljo od tretje do pete ure zjutraj pri Senklastu veliko zvonjenje z vsemi tremi v običajni zasedbi. Občinstvo se opozarja na izredni užitek!« ali pa: »Snoči je od pol šeste do sedme zvečer na angažman debutiral v šentjakobskem zvoniku gospod I. I. iz mežnarje v Palovčah. Simpatični gost je višine obvaldal igranje in se odlikoval po jako čustveni vokalizaciji, blesteči tremi in privlačni tehniki. Dokončno sodbno si pridržujemo do drugega nastopa.«

Tako bi se lepo budil in gojil v najširših krogih smisel za milo petje zvonov.

Bilo bi pa tako poročanje koristno

stveniki cenijo, da je bil narejen okrog leta 400. pred Kristom in ga pripisujejo učencem Praksitelove šole.

× Zadnji pozdrav z »Yorka«. V Eekward nu v zalivu Jade v Nemčiji je vrglo morje na suho dobro zamašeno prazno steklenico, v kateri se je nahajala slika velike nemške križarke »Yorka« s sledečimi besedami: »Zadnji pozdrav z »Yorka« od poslednjih preostalih. S. O. S. 18. julija 1916. H. D.»

— Kakor se naši čitatelji spominjajo, je prišlo poleti l. 1916. več nemških križark pred angleško pristanišče Yarmouth in obstreljevalo angleške ladje. Pri tem sta se potopili dve angleški ladji. Na povratku je zadel pred zalivom Jade nemška križarka »York« na mino in se potopila. Večina posadke je izginila v valovih. Nekaj teh mornarjev, ki se niso mogli več rešiti, nemara oni pri strojih in pri kotlih, so poslali domov omenjeni zadnji pozdrav v steklenici.

× Flammarionov testament. Testament pred kratkim umrlega astronoma in spirite sta Kamila Flammariona so sedaj odprli. Astronomova posebna želja je kaj čudna. Tako določa, naj se njegovo srce po smrti pokoplje v rojstnem kraju Montigny le Roi, kjer je začelo biti. Razen tega je zapustil svojemu rojstnemu kraju precejšnje zemljišče, marmornat kip in svojo podobo.

pa je bil pijan, je imel Mikl tudi njega kmalu pod seboj. Sedaj je Čič naenkrat začel pod seboj železno kladivo ter začel z njim tolči po Miklovi glavi, z levo pa ga je stiskal za vrat. Mikl je seveda kmalu odnehal in umolknil. Šele sedaj je pristopil zraven Žlahtič in baje ugotovil Miklovo smrt ter očital Čiču, kaj je storil. Njega Žlahtiča so videli pri Miklu in bodo vsled tega le njega dolžili umora. Govoril je, da je treba sedaj spraviti s sveta tudi Miklovo ženo in hčerko, ki ju naj Čič tudi pobije s kladvom. Čič pa je bil baje že itak ves nesrečen nad smrtjo Mikla in ni hotel ničesar slišati o novem umoru. Žlahtič ga je pregovarjal dalje in končno Čič ni rekel ne »ja« ne »ne«, pač pa je vstopil v dvorano in notranji žep. Mikla sta zavlekla z Žlahtičem na bližnji kup gnoja in odšla proti Studencem k Miklovim. Žlahtič je med potjo Čiča še naprej pregovarjal k umoru in ga podučeval, kako naj ga izvrši. Dejal je, da ga bo predstavil Miklovi kot agenta, ki kupuje čevlje, in ko bi ona zbiralala blago, naj jo Čič mahne s kladvom po glavi. Tako sta tudi začela. Miklova je verjela agentu ter za čela zbiralala čevlje s police. Žlahtič je pri tem kimal in prigovarjal Čiču naj izrazi priklono in mahne. Ko pa Čič, še ves potr radi Miklovo smrti tega ni hotel storiti, mu je Žlahtič iztrgal kladvo iz žepa ter pobil Miklovo na tla. Med tem je začela jokati v spalnici sedemletna hčerka, Žlahtič je skočil tja in tudi njo pobil. Nato sta vse razmetala po delavnici, pobrala blago ter ga nesla zopet proti kadetnici, kjer sta zagrebala Miklovo v gnoj. Od tam sta odšla na kolodvor v Hoče in se odpeljala proti Ptuj. V Strnišču je Čič izstopil in ostal čez dan v gozdu čev dom z orožnim blagom.

Tako je danes pripovedoval Čič. Na vprašanje, kaj je res in čemu je v preiskavi

drugače izpovedal, je ravno tako odločno izjavil: »To je res, prej pa sem hotel vzeti vse na sebe in razbremeniti Žlahtiča, ker se mi je smilila žena in otroci, jaz pa itak nimam nikogar. Ker pa mi je včeraj povedal moj zagovornik, kako je nesramen Žlahtič, ki hoče prav vse na me zvaliti in trdi celo, da sem ga jaz nagovarjal k umoru, sem sedaj izpovedal resnico.«

Državni pravdnik je izrazil pri tem začudenje, da so se mu smilili Žlahtičevi otroci, ne pa tudi Miklova žena in dete. Nato mu je Čič odgovoril brez zadrege: »To je vse eno, kako vi govorite, jaz sem pač povedal, kako je bilo.« Enako pogumno je odgovorjal zagovorniku dr. Lipoldu, ki zagovarja Žlahtiča. Nato so prebrali vse številne prejšnje zagovore Čiča, ki so vsi drugačni. Končno so mu dali še v roke usodno kladvo, da je pokazal, kako je mogel med ruvanjem na tleh tako strašno zbiti Miklovo lobanjo. Kladvo so si ogledali tudi porotniki. Končno je na zahtevo svojega zagovornika Čič med solzami pripovedoval, kako je preživel kot nezakonsko dete življe svojo mladost in prišel prvič v zapor. Solze pa so se mu kmalu posušile. Kako je prišlo kladvo k baraki, Čič ni vedel razložiti.

Kaj pove Žlahtič?

Ob 11. so pripeljali zopet Žlahtiča k zaslišanju. Pozna se mu, da je pretkanec prve vrste. Govori počasi, premišljeno in pazi natančno na predsednikova vprašanja. Do umora pri baraki pripoveduje enako kakor Čič. Od tu naprej pa si njujine izpovedi popolnoma nasprotujejo. Žlahtič pravi: Ko je Čič Mikla pobil in sem jaz to njemu očital, je Čič rekel, da je treba pač tudi priče spraviti proč, in šla sva nazaj v Studence. Meni so se vsled padca pri ruvanju z Miklom rosile oči, in sem se zato pri hoji držal Čiča, ki je med potjo dvakrat padel. Jaz sem hotel najprej videti učinek smrti pri Miklovi ženi in zato sem ji povedal, da je moj pomočnik moža ubil. Žena ni hotela verjeti in nas je terjala za usnje. Čič se je začel z njo radi tega prepirati in bila sta kmalu nato v delavnici. Jaz sem ostal ves čas v kuhinji, kjer sem si brisal osolzele oči in zato kljub odprtim vratom nisem videl, kaj se je godilo v delavnici. Slišal sem pač prepir. Končno je šel Čič, ko je v delavnici umoril Miklovo ženo še v spalnico in tam ubil hčerko. Jaz tudi tega nisem videl kljub odprtim vratom, ker sem si še vedno v kuhinji brisal oči. (Smeh v dvorani.) Potem je Čič vse razmetel po delavnici in si nabasal kovčeg in nahrbtnik z raznim blagom, da bi se zdelo, kot da je Mikl sam flagral roparski umor. Čič je potem vse skupaj nesel proti kadetnici, kjer sva zagrebala Mikla v gnoj. Od tam sva odšla na kolodvor v Hoče, da se odpeljeva domov.

Kako je prišlo kladvo pod Čiča?

O tem je pravil Žlahtič takole: Mikl je hotel iti z menoj h kadetnici, da se prepriča, kakšno blago sva mu prinesla. Jaz bi mu moral tja poslati še en zaboj boljšega usnja, glede katerega sem se z njim, že pogajal. Da bi mogel pozneje tisti zaboj odpreti, je vzel Mikl še kar isti večer s seboj tudi kladvo in — kladvo, s katerim ga je potem Čič tolkel po glavi.

Konfrontacija.

Po zaslišanju obeh obtožencev ju je sodni dvor konfrontiral, da si drug drugemu v obraz povesta nasprotujoče izpovedbe, katerim pa itak nihče ni verjel. Toda tudi sedaj sta oba vztrajala pri starih izpovedbah. Žlahtič je bil po današnjih izpovedbah Čiča težko obremenjen in je ostal pri konfrontaciji popolnoma miren. Le iz oči, ki so begale sem in tja, je bilo razbrati veliko sovražstvo. Žlahtič je napravil tekem zaslišanja skrajno neugoden vtis in se izkazal kot pravi tip hladno računačega zločincea. Zagovornika dr. Lipold in dr. Snuderl sta predlagala, naj se razprava preloži in naj se obtoženca preiščeta po sodnih psihiatrih, če sta duševno sploh normalna. Ker pa zato ni bilo nobene podlage in sta se obtoženca tudi danes več kot bistrostrumno zagovarjala in obnašala, je bil predlog zagovornikov odklonjen. Popoldne je pričelo dolgotrajno zasliševanje priči, ki je trajalo do večera, ki pa ni prineslo bistvenega nič novega. Porotna dvorana pa je bila še popoldne tako neznanosko natrpana, da sploh ni bilo mogoče več niti vrst odpirati. V tem oziru bi si želeli drugič boljšega reda. Danes ni bilo mogoče ne ven ne notri niti poročevalcem listov niti sodnim organom, ker so celo pri stranskih vratih pospešili ljudi poljubno v dvorano.

Ob 1945 je bila razprava prekinjena in se nadaljuje jutri ob 10. dopoldne.

Fr. Z.

O zvonjenju in prosveti

Ljubljana je po prevratu napredovala nezasišano, zlasti kar se tiče zvonjenja, tega se ne da tajiti nikakor ne. Jaz mislim, da slavno uredništvo iskreno pozdravlja sleherni napredek in da ne bo nenaklonjeno, da za kinom in za znakmami da na razpolago predal svojega dragocenjenega lista tudi še zvonjenju.

Kajti je zvonjenje takisto važna javna zadeva...

Modrijan bi morebiti rekel, da v primeri z večnostjo ni važna nobena stvar in tudi ne zvonjenje. Toda v primeri z večnostjo še marsikaj drugega ni važno in ni važen niti modrijan niti to, kaj da modrijan šteje za važno.

Modrijana tedaj ne gre upoštevati nikakor ne!

Nego bi rekel jaz, da je važno to, kar ljudje štejejo za važno.

Ljudje pa gotovo štejejo zvonjenje za važno, drugače ne bi toliko zvonili: ves dan in polovico noči. In kakor rečeno, niso ti, ki zvoné, nikaki modrijani, nego zaslužni njih mnenje, da se upošteva.

Je pa zvonjenje drugič tudi javna zadeva, kajti zvoní se jako javno. Vsakdo mora biti vsak čas in v vsakem položaju pripravljen, da posluša zvo-

nenje — tako javna ni skoraj nobena druga reč!

Zato, mislim, ima slavno uredništvo dovolj povoda, da zvonjenju posveti svojo pozornost in kos predala.

Z verske strani ne bo zadržka. Zvonjenje ne spada med verske resnice. Sploh žive tudi drugod verniki, ki niso nič slabši od ljubljanskih, kar se tiče vere, le da jim ne zvoní toliko; pa jim vendar ni nikoder zapisano, da bodo zato kakorkoli prikrajšani na udobnostih zvečljanja.

S te strani se gospodu odgovornemu ne bo bati paragrafov in potov in sitnosti in odgovorov in preklecev in zagovornikov in stroškov.

Zvonjenje ni verska reč nikakor ne! Ampak bi rekel, da spada med kulturni pregled in prosveto — takorekoč med glasbo. Saj se reče, da zvonovi pojejo, in se govori o zvonov milem petju. Reče vsekakor spada med glasbo, razen če se morebiti izvzame ono po enajstih zvečer.

Pa bi morebiti dali gospod urednik pisati o zvonjenju kar v predalu, ki ga že imate za kulturni pregled in za prosveto, in bi lahko pisal o njem gospod oporni referent ali pa gospod koncertni referent — ne vem, kateri ima več otrok.

Ali pa bi pisal jaz. Zdaj imam precej časa, ker smo duševni delavci v meznem gibanju zaradi delavnihi ur

— premalo imamo delavnihi ur; od teh ur dela ne moremo živeti nikakor ne!

Čisto rad bi poročal o zvonjenju, otrok imam pa tudi precej. In bi potem prosil slavno uredništvo za brezplačni sedež. Vem, da za zvonjenje ni treba vstopnice. Toda se spodobi zaradi ugleda Vašega dragocenjenega lista in sploh zaradi prosvete in kulturnega pregleda, da ima vsak referent svoj brezplačni sedež. Pa bi mi lahko dali kakršnegakoli — tudi za v kino ga vzamem ali cirkus; jaz nisem siten. Kakor sami mislite!

In bi potem stale v listu poleg opere in Dravske muzike tudi še take beležke:

»Jutri v nedeljo od tretje do pete ure zjutraj pri Senklastu veliko zvonjenje z vsemi tremi v običajni zasedbi. Občinstvo se opozarja na izredni užitek!« ali pa: »Snoči je od pol šeste do sedme zvečer na angažman debutiral v šentjakobskem zvoniku gospod I. I. iz mežnarje v Palovčah. Simpatični gost je višine obvaldal igranje in se odlikoval po jako čustveni vokalizaciji, blesteči tremi in privlačni tehniki. Dokončno sodbno si pridržujemo do drugega nastopa.«

Tako bi se lepo budil in gojil v najširših krogih smisel za milo petje zvonov.

Bilo bi pa tako poročanje koristno

tudi za imenovano panogo kulturnega pregleda in prosvete in za njen razvoj.

Kajti ne morem zamolčati, da ta panoga ni brez nasprotikov v našem mestu nikakor ne. To nasprotno se že pojavlja v listih in ne bi trajno moglo ostati brez škodljivih posledic za panogo.

Nasprotstvo ni načelno, o tem sem jako prepričan. Marveč je zvonjenje pravzaprav vsem pri srcu. Nasprotstvo se obrača le zoper način, kako se pri nas zvonjenje izvaja.

In je poglavitni kamen izpoditke repertoar.

Repertoar naših zvonov ni zadovoljiv. Kratko povedano: ta repertoar nima nikakšne linije. To je tisto! Brez linije ni dandanes nič. V politiki je potrebna, v ženski modi, pa je potrebna tudi v repertoarju.

Kakšen je repertoar ljubljanskih zvonov?

»Bom bom bom bom bom« in »bompala bompala« in pri nuna včas »bam tatata - bam tatata bam tatata - ta - bam tatata« — prosim, ali je to kaka linija? To ni prav nikaka linija! Niti najzagrizenjši privrženec sedanjega repertoarja ne more z roko na srcu trditi, da je to kaka linija.

»Bom bom« in »bompala« — ne rečem, enkrat se da poslušati in kratek čas. Toda vsak dan par ur in še po-

noči in vso sezono in vse sezono samo to in nič drugega — tega ne prenaša občinstvo in se mu ni čuditi, da se upira.

Repertoar ljubljanskih zvonov je potreben jako temeljite reforme in linije.

Pri nas imamo obilno nadarjenih glasbenikov in so domačini od te strani mitnice — v tem pogledu ni pomislekov. Kaj, če bi kateri posvetil svoje sposobnosti zvonovom in bi ustvaril in sestavil zanje repertoar, takšen z linijo. In bi se morebiti razpisala kaka tekma z nagradami in predurmi — gotovo bi se kateri oglašil.

In ne vem, ali ne bi mogel in moral potem tudi naš konservatorij kaj pomagati, da bi se poleg repertoarja še tisto dvignilo, čemer se pravi aivo (izgovori niveau)? Da bi zvonjenje dospelo do prave umetniške višine in kulturne institucije s krizami in repizami in rezijami in recenzijami in finali in festivali in deficiti in sploh v modernem duhu s koncepti in upravniki in interpretacijami in razkošjem!

Ne le, da bi bilo potem zadovoljno vse domače občinstvo in bi bili ponosni, tudi oni, ki sedaj zvonjenju še nasprotujejo, nego bi zvonjenje utegnlo privabiti še nebroj tujecev v naše belo mesto, ki bi zavzeti občudovali zvonjenje in bi zavzeti občudovali nas.

Gospodarstvo

Reducirana minimalna tarifa

Kakor je »Jutro« že poročalo, se je ministrski svet poslužil pooblastila zakonodajnega dvanajstih let ter je v smislu čl. 15. nove carinske tarife nekaterim minimalne tarife postavke znižal. In to v oni meri, v kolji so bile vzete za podlago naše trgovinske pogodbe z Italijo.

Znižane so sledeče postavke: oluščeni riž 7 (mesto 16), karfiol, špargel, melone artišoke 6 (mesto 15), zelje, ohrovt, koleraba, zeleni fižol in grah, kumare, salata, redkev, tenče, špinaca, paprika i. p. 6 (mesto 10), čebula, česen, luk 7 (10), krompir 4 (6), uvoz krompirja od 1. aprila do 30. junija je carine prost. Orehi, jabolka, češnje, marelice, breskve sveže v zavojih 20 (40), nezavite 14 (30), limone so proste (20), oranže 5 (20), mandlji v ljuski 20 (60), izluščeni 35 (90), suhe fige v zavojih od 10 kg 25 (70), drugače pakirane 15 (40), rožiči 6 (40), kostani in maroni 10 (40), sveže cvetje 200 (400), moka 8 (10), jedilna olja 30 (50), oljivo olje v stagnoni manjših od 25 kg 45, vino vermut do 18 odst. in Marsala do 20 odst. v sodih in balonih 100 (300), šumeča vina 250 (600), medicinska vina 150 (200), običajna vina plačajo normalno minimalno postavko 130.

Makaroni, rezanci i. p. 40 (80), čokolada v tablah ali komadih 130 (200), konzervirano mleko 20 (30), fini sir (strachino, gorgonzola itd.) 80 (150), navadni 40 (60), konzerve zeljave in sadja 70 (100), sveže iz parafina ali stearina 70 (90).

Bombažev predivo za drobno prodajo (cvira) sirov 70 (100), beljen 90 (120), barvan 110 (140); gladke bomb. tkanine 120 do 250 (150 do 350). Zamet, pliš 220 (350), mreže za ribolov 75 (200), predivo od lana in konoplje 12 do 50 (20 do 70), tkanine od lana in konoplje 25 do 120 (35 do 400), vrvi in konopci preko 5 mm debeli 45 (80), od 1 do 5 mm 65 (100), vrece iz jute 32 (70), volnene tkanine v teži 700 g na 1 m² 180 (250), od 500 do 700 g 230 (300), od 300 do 500 gramov 230 (350), pod 300 g 350 (450).

Predivo iz svile za drobno prodajo sur. 260 (600), kuhano, beljeno, barvano 320 (800), svilene tkanine 1800 (2500), polsvilene 800 (1200).

Moški klobuki iz klobučevine, opremljeni 2,20 (3) od komada, neopremljeni 1,20 (2), slammiki moški opremljeni 1,60 (2), neopremljeni 1 (1,50), ženski 3,50 (5) in 2,50 (3,50).

Rokavice iz usnja brez podloge 1500 (1800), s podlogo 900 (1500).

Pnevmatike, gumijevce, cavi, kavčukovi pasovi 180 (200), razglednice 250 (300), otesan marmor ali alabaster nad 16 cm debelosti 1,25 (2), pod 16 cm 2 (5), poliran, izbrušen 4,50 (8), kiparski izdelki iz marmora ali alabastra v komadih preko 5 kg 40 (80), 5 kg ali manj 90 (105), okrasni za zgradbe iz gipsa 30 (100), deli za dežnike, izvzemski držaje 16 (25), električni aparati z malimi motorji (ventilatorji i. pod.) 140 (250), motokilci 20 odst. (30 odst.) od vrednosti, ravno tako posamezni deli, avtomobili in rezervni deli 20 odst. (30 odst.) od vrednosti.

Kakor že poudarjeno, velja carinske postavke v zlatu in znaša torej dejanska carina v papirnatih dinarjih na podlagi današnjega ažijskega 12krat toliko. Minister financ je napovedal skorajšnje znižanje ažijske od 1100 na 1000 odstotkov.

K zgoraj navedenim carinskim postavkam, ki se tičejo življenjskih potrebščin, je pripomniti, da za zelenjavo in sočevje vključitvi krompir, a izvzemski karfiol, špargel, melone, artišoke začasno ne veljajo. Ti predmeti so do nadaljnjega carine prosti. Ravno tako je do nadaljnjega carine prosta tudi moka.

Nemška konkurenca angleškemu premogu

Položaj angleškega premogarstva je zadnje čase zelo kritičen zaradi slabega razpolaganja pri visokih cenah v primeru s cenami premoga v inozemstvu. Da bi se proizvodni stroški znižali, kar bi omogočilo popust cen, hočejo lastniki premogovnikov znižati delavsko mezo ter se ne marajo pogajati z delavstvom za obnovo dosedanje kolektivne pogodbe, ki poteče 30. tega meseca.

Razpečevanje angleškega premoga vedno bolj pada in zlasti izvoz peša zaradi močne nemške konkurence, ki je postala posebno občutna izza početka maja, ko je vodstvo nemških državnih železnic uvedlo znižane primorske tarife za ruhrske in zapadnogornjeležiški premog. S tem znižanjem tarif je ruhrske premog mnogo cenejši kakor angleški. Tako stane n. pr. v Bremenu ruhrske premog 274 mark za 10 ton, angleški na 290 mark; v Hamburgu stane nemški premog 282 mark, angleški cardiffski na 292 mark.

Angleški premog spriči sedanjih visokih proizvodnih stroškov ne more pustiti v ceni brez izgube. Zaradi tega je angleška produkcija premoga prisiljena, da se vedno bolj omejuje; v prvih petih mesecih t. l. je padla na 110,7 milijona ton od 120,4 milijona v enakem času lanskega leta. Mnogo angleških premogovnikov obratuje sploh z izgubo. Konzumenti so posebno sedaj zelo rezervirani, ko računajo na znižanje cen po novi mezdni pogodbi

z delavstvom, ki bo v svesti si težkega položaja bržkone pristalo na znižanje mezd brez stavke.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Turščica: banatska, ladja Donava, 10 vagonov 182; bosanska, Brčka, 2 vagona 210; baška, za južni 3 vagoni 185,5. Moka: baška, baza »ose«, 1 vagon 637,5. Tendence mlaka.

Dunajska borza za kmetijske produkte (24. junija.) Na ameriških borzah se je tendenca okrepila. Tečaj se je popravil povprečno za 2 centa. Na dunajskem tržišču je bilo zanimanje nekaj živahnije kakor zadnje dni, ne da bi kupčija zavzela kaj večji obseg. Kupci so rezervirani, ker še vedno nimajo prave slike o nastopajoči žetvi. Notirajo vidičnu blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 51,50 — 52,50, madžarska s Potisja 54,50 — 55,50, Rosafé 51,50 — 52,50; rž: domača 46 — 47; ječmen: domači 36 do 42; turščica: 29,50 — 30,50; oves: severnoameriški 52,50 — 53,50; moka »a«: domača 84 — 86, madžarska 83 — 84,50; krušna moka: domača 1,60 — 71; pšenični otrobi: 22,75 — 23,25; rženi otrobi: 23,25 do 23,75.

Žitna borza v Chicagu (24. t. m.) Zalključni tečaj: pšenica: julij 155 in ena osminka, september 153,50, december 153 in ena osminka (tendence slaba); rž: julij 106,50, september 108,50, december 111; turščica: julij 105,75, september 106 in pet osmink, december 89 in pet osmink. (Tendence čvrsta).

— **Pozor pred sleparskimi inozemskimi lesnimi trgovci.** Pišejo nam: Po vsej Sloveniji se je zopet pojavil raznovrsten inozemski, posebno iz Italije in tudi iz Nemčije in Švice, ki se navadno izdajajo za lesne industrije in lesne veletrgovce ter navajajo za informacije celo večje inozemske bančne zavode. Nekateri kupujejo manjše količine, večina pa velike partije in sklepa pogodbe za stotine vagonov z zahtevo takojšnje dobave. V nekaterih primerih plačajo prve dobavljene vagon, navadno pa zahtevajo že prvo dobavo na kredit in se sklicujejo na dobre reference in na veliko trgovino. Večkrat plačajo 20, 30, tudi še več vagonov, da dobijo zaupanje, zadnjo dobavo pa ostanejo v večjih zneskih dolžni in tako oškodujejo naše lesne trgovce in producete. Opozorjamo ponovno, naj nihče ne odpošlje ali kreditira les nobenemu inozemskemu lesnemu trgovcu, pa če ima še take reference, brez denarja, akreditiva ali popolnega zavarovanja denarja, ker se take dobave navadno sploh ne plačajo in se take terjatve največkrat tudi sodniško ne morejo izterjati.

— **Prijavni termin za udeležbo na V. Ljubljanskem velesejmu,** ki se bo vršil od 29. avgusta do 8. septembra, bo v kratkem zaključen. V naših razmerah, kjer se ne prestanje snujati nova in predrugačujoča obstoja tvorniška podjetja, kjer se produktom še vedno odpirajo novi izgledi konzuma, nove možnosti razpečevanja, je veselem vsem producentom in veletrgovcem v izredno korist in podporo, ki je ni mogoče nadomestiti. V svojem okolišču bo zbral tisoče in tisoče kupcev. Vsakemu producentu in trgovcu, ki si ne zapra oči pred neprecenljivimi koristmi, ki mu jih nudi velesejem, priporočamo, da se ga kot razstavljalca udeleži ter nemudoma vpošlje upravi velesejma svojo prijavnico. Velesejem naj bo dejanski odraz naše delavne sposobnosti in močne volje, slika našega bogastva, ki more dati zasluha našemu človeku in ga prikljubiti svoji rodni grudi, a kapitalu uspešno polje za napredek. S temi željami mora vsak naš človek in vsaka naša korporacija podpreti akcijo za Ljubljanski velesejem, ker od delavnosti vsakega poedince je odvisen uspeh.

— **Odobrene poravnave.** Končani sta poravnalni postopani v zadevi Karla Bastiančiča, trgovca v Ljubljani in Avgusta Škofa, trgovca z usnjem, čevlji in čevljarškim potrebščinami v Ljubljani, ker sta poravnali pravomočno odobreni. Dalje je potrjena poravnava Jožeta Novaka, trgovca v Trebnju, in je poravnalo postopanje končano.

— **Odprava konkurza.** Konkursa o imovini Matka Pungartarja v Višnji gori in Marije Rožičeve, trgovke v Senpetru sta po razdelitvi vse mase odpravljena.

— **Sklepe zbora upnikov.** V zadevi zapuščine po Vendelinu Staretu v Ljubljani je sklican zbor upnikov na 26. t. m. ob 11. v sobi 112. deželnega sodišča v Ljubljani.

— **Redni občni zbor** ima Jugoslovenska industrija olja in barv, d. d. v Ljubljani, dne 9. julija ob pol 12. v prostorih podružnice Jadransko-Podunavske banke v Ljubljani.

— **Za izvoz oglja.** Proizvajalci in izvozniki oglja, zlasti manjši, zahtevajo od prometnega ministrstva da se višina kontingenta oglja, kateri se pri izvozu sedaj dovoljuje 25 odstotni popust, zniža, da bi se večje število manjših proizvajalcev in izvoznikov moglo udeleževati pri izvozu.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševalna, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** 7% posojilo 62—0; Vojska škoda 217,50—0; Celjska posojilnica 200—205; Ljubljanska kreditna 225—265; Merkantila 100—104; Prašedion 800—806; Kreditni zavod 175—185; Strojne 0—134; Trbovlje 320—338; Večve 100—111; Nihaz 0—45; Stavbna družba 265—280; 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke 20—0; 4½% kom zadolžnice Kranjske deželne banke 20—0. — **Blago:** les: hrastove vozovne deščice, 43 mm — 2,65 m, 53 mm — 2,85 m, I. in II. vrsta, fco meja 1300—1320; deske III. vrsta, 20 in 25 mm, fco meja 450—0; bukovo ogije, la, vijano, eksp., fco meja.

1 vagon (94,50); bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco naklad, postaja 3 vagoni (19); — poljski pridelki: pšenica Hardwinter II., par. Postojna trans. 0—415; turščica, slavonska, par. Jesenice, 1 vagon (215); ječmen, srbski, 60 kg par. Ljubljana 0—325; krompir, novi, fco štajerska postaja 0—225.

ZAGREB. Efekti v splošnem beležijo minimalen promet. — Dinar je jutraj v Curliu beležil povprečni tečaj 8,90, dočim je bila okrog 11. ure javljena notica 9,025 — 9,055. Na zagrebski borzi se je trgovanje na pariteti okrog 8,86 kakor včeraj. V začetku seštanja je bila tendenca neznatno krepkejša, a je proti koncu zopet popustila, kar se je tudi odrazilo v zaključnih tečajih posameznih deviz. Italija je na mednarodnih tržiščih dalje padla in je zato oslabela tudi v Zagrebu na 214,75. Svica je od začetne višine 1129 proti koncu padla na 1120. Promet običajen. Narodna banka ni intervenirala. Notirale so devize: Dunaj 811,5 — 823,5, Berlin 1379,5 — 1394,5, Italija izplačilo 214,15 — 217,15, London izplačilo 281,25 — 284,25, Newyork ček 57,6 — 58,4, Praga 171,05 — 173,45, Svica 1122 — 1132; valute: dolar 56,8 — 57,7, šilingi 814 — 826, lire 216,5 — 219,5; efekti: bančni: Trgo 5—10, Eskomptna 103—103,5, Kreditna Zagreb 104—105, Hipo 56—57, Jug 98—100, Ljubljanska kreditna 0—260, Obrtna 58—62, Prašedion 800—805, Slavenska 67—70, Srpska 130—131, Menjunarodna 65—66, Narodna 3350—0; industrijski: Eksploatacija 27—29, Drava 130—135, Narodna mlinska 10—15, Slavonija 40—41, Trbovlje 340—350, Večve 100—105, Danica 60—64; državni: 7% posojilo 62,5, agrarne 34, Vojska škoda 215.

BEograd. Položaj nespremenjen. Kupčija slaba. Dinar v Curliu je tendiral čvrsto in se je proti poldnevju okrepil na 8,92—8,94 v Curliu. Mednarodno je lira dalje mlaka in je tudi v Beogradu popustila. Poslovalo se je v splošnem na včerašnji pariteti 8,87 — 8,89. Notirale so devize: Amsterdam 2330—2334, Dunaj 816,5 — 818, Berlin 1380—1383, Bukarešta 26,6—27, Italija 214,5 — 214,75, London 282—282,25, Newyork 58—58,05, Pariz 266—267, Praga 171,75—172,20, Svica 1125—1126.

CURH. Beograd 8,90, Newyork 515, London 25,035, Pariz 23,75, Milan 19, Praga 15,25, Budimpešta 0,007250, Bukarešta 2,40, Solija 3,70, Dunaj 72,55.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Kraljevine 71, Živnostenska 302, Assicurazioni Generali 12,500, Rnionie Adriatica A 3980, Rnionie Adriatica B 3975, Cosulich 331, Dalmacija cement 645, Split cement 464, Krka 410; devize: Beograd 46,60—46,90, Dunaj 375 — 390, Budimpešta 0,0370 do 0,0385, Praga 79,75 — 80,25, Bukarešta 12 do 12,50, Pariz 124,75 — 125,50, London 131,25 — 131,75, Newyork 27 — 27,10, Curh 522 — 526; valute: 46,25 — 46,75, 20 zlatih frankov 104 — 106, zlata lira 510,74.

DUNAJ. Beograd 12,24 — 12,28, Berlin 168,76 — 169,36, Budimpešta 99,60 — 100, Bukarešta 3,2675 — 3,2875, London 34,495 do 34,595, Milan 26,15 — 26,27, Newyork 709,35 — 711,85, Pariz 32,64 — 32,80, Praga 21,02 — 21,10, Varšava 136,05 — 136,55, Solija 5,08 — 5,12, Curh 137,75 — 138,25; dinarji 12,22 — 12,28, dolarji 706,30 do 710,30, levi 5,06 — 5,14, marke 168,25 do 169,25, funti 34,41 — 34,57, fr. franki 32,60 do 32,90, lire 26,17 — 26,37, zloti 135,50 do 136,50, češke krome 20,985 — 21,105, madžarske krome 99,70 — 100,20.

PRAGA. Beograd 58,45, Dunaj 475,75, Berlin 804,50, Rim 125, Budimpešta 4,67125, Pariz 155,875, London 164,10, Newyork 33,75, Curh 656,50.

BERLIN. Beograd 7,215, Dunaj 59,057, Milan 15,48, Pariz 12,43, Pariz 19,34, London 20,390, Newyork 4,195, Curh 81,43.

LONDON (ob 11.15). Beograd 281, Italija 131,25, Newyork 486,12 in pol, Svica 25,03.

NEWYORK (ob 18.; po našem ob 24.). Beograd 1,73, Italija 3,71 in pol, London 4,86 in ena osminka, Svica 19,42 in pol.

Sport

Službene objave LNP.

(Iz seje u. o. 24. VI.)

Na praznik v ponedeljek 29. junija ob 18. se vrši na igrišču Ilirije zaključna prvenstvena tekma med prvakom ljubljanskega okrožja Slovanom in prvakom mariborskega okrožja Ptujem. Tekma bo odločila, kateri od teh klubov pride v prvi razred Slovenije. Službujejo odborniki g. Kunaver.

Čitajo se s pravom nastopa naslednji igrači: za Ilirijo: Novak Franjo 24. XI.; za Maribor: Mernig Ivan 24. XI.; za Muro: Saurer Rudolf, Goldmann Aleks 24. XI.

Opozorjajo se vsi klubi ljubljanskega pod saveza na sklep sodniške sekcije, da morajo klubi oddati sodniško takso najpozneje 48 ur po odigravanju tekme.

Tajnik II. LLAP. (Službeno.) Pozivljam teha odbor, da nemudoma skliče sejo in sklepa o izbirnem mitingu za Dunaj, 4. in 5. julija. Vrstni red tekmovalstva je v zmislu dopisa upr. odb. JLAS-a bil objavljen v službenih objavah v dnevniki »Jutro«, dne 24. t. m. — Kot delegata LLAP v skupni odbor z LHP, za priprave gostovanja češkoslovaških sportistov v Ljubljani določujem gg. geom. Černo in Sancin S. — Predsednik.

Concordia (Zagreb): Ilirija. V nedeljo 28. t. m. igra Ilirija prijateljsko tekmo s HSK Concordijo, ki ji elja točno so za najmočnejše moštvo v Zagrebu. Nastopiti je obvezna s kompletnim I. moštvom. Posebno interesantno na tem srečanju je, da igrajo v njem 4 igralci renomiranega splitskega Hajduka: Benčić, Bončić in Hekmann v Concordiji in Š. Poduje v Iliriji. Zadnji važnejši rezultati Concordije: proti Haški 2 : 1 in 4 : 2, proti BSK v Beogradu 3 : 2, proti

Jugoslaviji v Beogradu 1 : 1, proti Old boys Basel 3 : 1, proti UTE, Budimpešta 2 : 1. Pričetek tekme ob 17.30, tribunski sedeži so izdajajo v predprodaji pri tvrdki J. Gorec po znižani ceni.

S. K. Panonija (Zg. Šiška - Koseze). Dne 28. junija ob 15. se odprvi igrišče S. K. Panonija v Aleksandrovem gaju. Ob 15. se vrši nogometna tekma, S. K. Ilirija naraščaj : S. K. Panonija naraščaj, ob 16.30 S. K. Ilirija jun. : S. K. Panonija I. Po tekmi se vrši prosta zabava v naravi. Od 18. naprej bo koncert in razne zabavne točke. V slučaju slabega vremena se preloži otvoritev na 12. julija t. l.

Nacional Montevideo : Rapid 2 : 1 (2:1) Pri včerajšnji tekmi proti Rapidu so zmagovali Uruguayci z 2 : 1 (2 : 1). Pred odmorom so predvedli sijajno kombinacijsko igro. Vodstvo je dosegel srednji napadalec Nasazzi, kmalu nato je desni krilec zabil drugi gol. Gol za Sparto je zabil Wessellik. Po odmoru se je tekma tekmo nekoliko zmanjšala. Rapid je mnogokrat ogrožal vrata Uruguaycev, ni pa mogel izenačiti, 18.000 gledalcev.

Sparta prvak češkoslovaške. Včerajšnja zadnja prvenstvena tekma med Sparto in ČAFK je končala z zmago Sparte z 1 : 0 (0 : 0). Gol za Sparto je padel iz enajstmetrovke, ki jo je zabil Polacek. S to zmago je Sparta postala nogometni prvak češkoslovaške.

Ženski sporti

11. in 12. julija gostujeta v Ljubljani hazenska in lahkoatletska reprezentanca Češkoslovaške odnosno Prage. Te atletinje ne predstavljajo samo najboljši svetovne moči v imenovanih panogah, temveč tudi organizacijo, ki je na temelju dolgoletnih praktičnih izkušenj in znanstvenih raziskovanj dvignila svoje članstvo ne samo na najvišjo sportno stopnjo, temveč tudi postavila sebi in svojim podrejenim organizacijam take temelje, da so ti v korist ženskemu spolu v fizičnem, moralnem in etičnem pogledu. Z ozirom na to gostovanje smo smatrali za potrebno, da objavimo vtise in sklepe pedagoškega kongresa, ki se je nedavno vršil v Pragi, glede tedaj ženskih sportov.

Na kongresu mednarodne sportske ženske federacije sta gg. Valoušek in Frantl poročala o koristih in kvantnih vplivih ženskega sporta iz tedaj referatov posamezno nastopno: Češkoslovaška federacija ženskih sportov je organizirana tako, da je ženski sport v ČSR podvržen zdravniškemu nadzorstvu. V to svrhu je postavljena zdravniška komisija, ki ima sledeči dve nalogi: 1.) Stopiti mora v stike z zdravniškimi oblastmi, ki se bavijo s sportnimi zadevami. Omeniti je treba predvsem znana sportna znanstvenika dr. Grusa in Libenskaga. Zadnji, ki je profesor na medicinski fakulteti v Pragi, je stavil vse svoje velike zmožnosti na razpolago ter ves znanstveni material poliklinike. Poleg imenovanih je še mnogo priznanih zdravnikov, ki se bavijo z ženskimi boleznimi in ki so posvetili vso pažnjo ženskemu sportu. Ti strokovnjaki opazujejo vpliv sporta na razvoj ženskega telesa ter odločujejo na podlagi svojih znanstvenih opazovanj pravila, po katerih mora biti organizirano fizično izobraževanje ženske. 2. Z ozirom na to, da je ženski sport podvržen zdravniškemu nadzorstvu, je federacija osnovala klubske skupine zdravnikov. Vse članice federacije, ki gojijo sport, se morajo dvakrat na leto podvrežiti zdravniškemu pregledu. Sodniki in tekmovalni funkcionarji ne smejo dovoliti tekmovalja in sodelovalca pri prireditvah onim sportistinjam, čiji izkaznice nimajo podpisa zdravnika. Z druge strani pa zdravnik nikoli ne dovoljuje nastopanje sportistek, pri kateri je ugotovil, da ni tako zdrava, da bi mogla gojiti sport brez nevarnosti.

Koristi ženskega sporta. Poročila navaja koristi, ki jih imajo ženske od sporta. S fiziološkega stališča označuje hazeno kot tisti sport, ki prinaša ženskam več koristi kakor atletski sport. Češkoslovaški smatrajo hazeno kot idealen način fizičnega izobražbe ženske. Velike koristi, ki jih hazena daje pred drugimi sportnimi vajami, prihajajo od različnosti gibanj pri izvajanju tega sporta. Hazena združuje v sebi glavne vrste atletike: tek na kratke proge, met v vseh pozicijah, skoke v vseh mogočih višinah in načinih, priklone in različne gibe telesa iz mirnega stanja kakor tudi iz teka. Vse telesne mišice delujejo enako: pljuča se dobro razširijo. Vendar pri tem srce ni preveč obremenjeno. Tudi cirkulacija krvi se ne pospešuje v preveliki meri. Z ozirom na racionalno razdelitev primerno velikega prostora na tri enake dele (vsaki po 16 m) ima igračka možnost malega odpočitka po hitrem teku, ko je žoga v prostoru kamor dotična igračka ne sme stopiti. Druga prednost hazene je v tem, da igra ne traja predolgo (2x25 min).

Glede atletike meni poročilo, da so teki od 50 do 100 m najbolj prikladni za žensko telesno konstitucijo. Ugotovilo se je, da imajo sprinterice, od katerih večina trenira skoke, zlasti skok v daljavo, zelo simetrično razvito telo, trebušne mišice zelo močne kar je zlasti važno radi materinstva, prsa zelo široka ter pljuča zelo zdrava; srce je razmeroma majhno in ima čiste udarce. Za proge od 100 do 400 m so najbolj prikladne

Vremensko poročilo

Ljubljana, 25. junija 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Onačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	756,9	13,2	sev. zap.	dež.	47
Ljubljana . . .	14.	755,8	17,0	sev.	obl.	
Ljubljana . . .	21.	755,0	14,0	brev.	dež.	60
Zagreb	7.	756,3	16,0	jug	obl.	1,0
Beograd	7.	755,9				
Dunaj	7.					
Praga	7.	756,2	13,0	jug. zap.	pol. obl.	2,0
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 4.13, zahaja ob 19.51, luna vzhaja ob 7.58, zahaja ob 22.36.

Barometer nižji, temperatura nizka.

Dunajska vremenska napoved za petek: Izopremenljivo, deloma deževno, mrzlo, severozapadni vetrovi.

Krema Simon
 (Crème Simon)
 osvobodil kožo vseh nepopornosti, pospešuje življenske funkcije kože ter di na ta način gibčnost, poln pa belino in čistost.
 Tvoja legendarna svežost te prvo vrstne toaletne kreme, njen parfum čistih cvetličnih esenc, njeno svojstvo, da more na čudovit način obdajati puder Simon, vse to dovoli na tak prijeten način žensko toaleto, da sama veš ne ve, kje konča higijena in kje pričenja koketnost
Krema, puder in mila Simon
 se prodaja povsod. 2-a
Parfumerie Simon, 59, Fg. St. Martin, Paris

močno razvite devojke. Glede skokov so bila mnenja različna. Vendar je ugotovljeno da skoki pospešujejo razvoj trebušnih mišic. Pri metih se priporoča metanje z obema rokama v svrhu simetričnega razvoja telesa. Pri metanju kopja je švedski sistem boljši.

V Pragi so bili sprejeti sledeči sklepi: 1.) Naravna naloga ženske zahteva, da si ženska izbere tak sport, ki odzovra njenim naravnim zmožnostim. 2.) Zdravniško nadzorstvo, primerno posebnostim ženskega spola, je brezpogojno potrebno za sportno udeleževanje žensk. 3.) Pogoji za ženska tekmovalja morajo biti mnogo milejši kakor za moške. 4.) Sportne panoge, ki škodujejo ženski v fizičnem, moralnem in etičnem pogledu, se morajo opustiti. V tem oziru se opozarja na boksanje, rokoborbo, rugby in rogomet. Odločitev glede črtanja nekaterih lahkoatletskih vaj še ni mogoča, ker manjka še tozadevni material in potrebna praksa. 5.) Pri javnih tekmovalnih žensk se morajo vedno upoštevati etični momenti. 6.) Pedagoški kongres se izjavlja za cilje mednarodne federacije za ženske sporte ter ji obljublja svojo podporo.

Kakor vidimo, je kongres razčistil razne pomisleke

James Oliver Curwood:

Onstran pragozda

In ko je nastopila zunaj prva gosta tema, je bučeči ogenj metal jate isker skozi dimnik, edino okno kočje je bilo jasno osvetljeno in v oškrbanem loncu za kavo je brbralo in šumelo, kakor bi se radoval njegovega povratka.

Naslednjega dne se je takoj začel baviti s pripravami na bližajočo se dobo zank, mrež in pasti za zverjad. V dveh dneh je ustrelil tri severne jelene, da jih bo užival pozimi. Pa cepil je drva in prirejal vabe z arzenikom ter je popravljal zanke.

1. november je že prinesel hlad bližajočo se zime. Južneje odtod je jesen pač tudi že umirala ali je bila že umrla. Ponoči je zmrzovalo, živali so dobile nov izraz v glasovih in viharji so svarili vse ljudi in zveri med Hudsonskim zalivom. Velikim sušnim jezerom in tja do Arktičnega morja, naj se pripravijo na mrz. Pred sedmimi leti je bila prišla taka zima, da je krajina še doslej ni pozabila — zima prezgodnja, zato smrtonosna, grozna, prinašajoča toliko mraza in pogube, kolikor je sever ni poznal že dve pokolenji.

Topot pa je bilo vsem živim bitjem svaril dovolj. Že prve vihere, tuleče v nočni tišini, so prinašale dih ledenikov semkaj preko črnih pragozdov s severa in zapada. Mesec je vznajal in zahajal rdeč in solnce se je dvigalo rdeče. Krik pandirkov je utihnil mesec preje, nego navadno, divje gosi so letele brez prestanka na jug, bober je gradil svojim rovom debelejšje stene in jih utrjeval z vejami jelš in vrb globoko k dnu, da bi mu ne bilo treba stradati, čeprav bi prišel še tako debel led. Sivi zajci so se ubelili, sobi in jeleni so se združevali v jate in lisjaki so prodirno lajali v nočeh, volkovi pa so začeli loviti v tolpah.

V novembru in preko vsega decembra sta imela Roger in Pik mnogo dela že dve uri pred svitanjem, pa ves dan in pozno v noč. Lisice je bilo ogromno, in Mc Kay je moral že skrajšati svoje žične zanke in štediti z vabami. Desetega decembra se je odpravil na trgovsko postajo devetdeset milj k jugu s svojimi kužuhovinami, ki jih je vozil 240. Napravil si je sani in uprego za Pika, in vlečoča skupaj, sta odpravila izlet v treh dneh. Četrtega dne pa sta se zopet vračala domov z zalogami in s približno tisoč dolarji skupička v gotovini.

V naslednjih tednih stalno naraščajoče burje in zime je Mc

20

Kay še nadalje lovil zverjad in spočetka januarja je zopet izletel k trgovski postaji.

Na svojem povratku pa sta bila zgrabljena po grozni nevihti. Še dolgo ne pozabi sever tega črnega viharja. Bil je vihar, v katerem je indijansko plemo Sarcee poginilo do poslednjega moža, žene in otroka v porečju Dubawnta; drevesa so zmrznila in okamenela ter se razpokala od mraza s poki, ki so zveneli kakor topovski strelci. Ta vihar je požrl vse, kar je nosilo dlako ali perje, kopita in roge ob puščavi Barren Landsa od Aberdeenskega jezera tja do Capper mine. Vse vode, vsi studenci so zamrznili. Moške, ki so bili dovolj oprezní, da so si privezali vrvi okoli pasu, kadar so morali iti iz hiš po drva ali po vodo, so potem ženske vlačile nazaj pod streho skozi vihar in mrz, ki sta padala s toliko pobesnelostjo na zemljo.

V krajini zapadno od Jezera artilerije in južno reke Theolone sta se Roger in Pik morala zakopati. Bila sta v kraju, kjer naj debelejšje drevese, štrleče iz snega, ni bilo debelejšje nego Mc Kayev palec, v krajini zelenih pasišč s travo in mahovjem, koder so se poleti pasle črede severnih jelenov, kjer pa se je odprl pekel na zemlji, kakor hitro je zatulila arktična vihra, bičajoča tla.

Roger je našel ondi velik snežni zamet, oprt ob mogočno grmado skal. Zamet je bil dolg kakor cerkev in polovico toliko visok; njegova površina se je leskla kakor školjka, trda kakor kamen, stlačena po vetru in toči. V to školjko si je z nožem izsekal ozko špranjo, potem pa odkopal spodnji mehki sneg za toliko, da je imel naposled izbico, pol manjšo kakor v svoji kočji, udobno in toplo, ko jo je s svojim in Pikovim toplim telesom ogrel toliko, da si je lahko slekel svoj silni kožuh.

Piku se je v prvi noči orkana zdelo, kakor bi vsi ljudje vsega sveta kričali, stekali in javkali zunaj v črni temi. Roger je sedel in pušil, dasi ni imel od pipice v temi dosti užitka. Viha je tulila ni se podila besno okoli snežnega doma, a vdreti ni mogla k njima. Čim bolj divje pa ju je skušala uničiti, tem več snega je kopičila, tako da sta bila le še na varnejšem in toplejšem.

In Roger se je zopet smejal.

«Veš, Pik,» je govoril, gladeč v temi njegov kosmati vrat, «vse se nama obrača na dobro in čim bolj verujem, kar mi je rekla Zolta ptička, da bomo naposled srečni — tam nekje — z Nado. Kaj misliš, Pikec? Poskusiva to in se na pomlad vrneva h Craggo vemu hrbtu.»

Pik je zvijal telo v odgovor, medtem ko je divji vihar razgrajal nad njihno glavo.

«Da, pojdeva,» je dejal Roger. «Kar nama je povedala Zolta

ptička, je bilo več kakor golo prorokovanje. To niso bili le indijansk čari in žonglarije. Povedala je mnogo resnice, in morava ji verjeti. Pikec! Rekla je, da nama je Cassidy za petami, in res je bil; rekla je, da naju zakon ne zgrabi, in res naju ni, dasi je Cassidy meril že s pištolo name. In Zolta ptička je rekla, da se naposled zaključí vse dobro, da se vrneva k Nadi in da bomo srečni. Verjeti ji morava!»

Rogerjeva pipica se je zaiskrila v temi.

«Prižgem svetilko,» je rekel. «Spati še ne moreva in pušiti me ne veseli, ako se pred menoj ne vidi. Škoda, da te je Bog pozabil ustvariti tako, da bi tudi lahko pušil pipico. Ne veš, za koliko si prikrajšan — v takile dobi, kakršno imamo zdajle.»

Stikal je po nahrbtniku, našel svetilko, jo napolnil s špiritom in jo pripravil. Nato je zapalil žigico in rumena svetloba mu je ožarila obličje. Pik je od radosti zacvilil. Zdaj je lahko dobro videl gospoda; imel je zmršeno brado. In ko je zasadil svoja skija v snežno steno, obesil tja svetilko, se prijateljski zarežal Piku, je bilo nekaj veselega v tem skrovišču celo v tej noči groze tam zunaj.

Začel se je razgledovati po svojem domu.

«Ni tako slabo tukaj, mar ne?» je vprašal Roger. «Lahko bi si izkopala celo stanovanje, ako bi hotela imeti več sob. Salon, spalnico, knjižnico — in pri tem ni na milijon milj daleč nobenega policijskega stražnika. In prav to je najlepše, Pikec! Tu ni nikogar iz kraljevske jezdne policije, da bi naju jezil. In v tej ogromni snežni metelici pač nikomur ne pride na misel, da bi naju iskal tukaj v puščavi, od Boga pozabljeni, kaj praviš?»

Na snežna tla je razgrnil odeje in sedel nanje.

Naenkrat je utihnil, in Pikovo telo se je napelo. Navadila sta se že hrupa viharja in tisti čudno jokavi in pronikavi glasovi jima niso zbujali več niti strahu niti sumnje. A v trenu, ko sta se poslušujoč okrenila oba k vhodu, se je ozval nov glas, drugačen, nego glasovi, ki sta jih čula doslej. To ni bil glas cvilečega vetra, nego tako živ in tako blizek, da je Rogerju zadrhtelo srce. Kakor bi neki mož, stoječ za to snežno barikado, vzkliknil njegovo ime. Ponovilo pa se ni.

Roger se je neodločno zasmejal.

«Dobro, da ne verujem v duhove, Pik! Prisegel bi, da naju je kakšna volja pošast zavohala za to steno.» Znova si je natlačil pipo in si jo prižgal. «No, — kaj je pa to zopet?»

Kakor bi ga bil kdo zbudil, je planil Pik, a Roger je obsedel otrepel, kakor iz lesa iztesan Indijan. Nato se je dvignil.

«Kaj je to, Pik? Ali zna veter tako streljati?»

Ker se letna sezija bliža kraju

smo cene na preostali zalogi oblek za gospode, dečke in otroke **znižali za 20 %**. — Izrabite izvanredno ugodno priliko ter posetite našo detaljno trgovino na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti dramskega gledališča).

Konfekcijska tovarna

Fran Derenda & Cie
v Ljubljani.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic

Glavni pisarnice v Ljubljani

(prej Kranjska doželna banka)

izvršuje vse bančne
posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predujme.
Nakup in prodaja valut in deviz.

Naročite

znamenite svetovne romane:

Coster-Debeljak, **Ulenspiegel**, Roman. Broš. 60 Din, vez. 70 Din, Pošt. 3 Din

Fogazzaro-Budal, **Svetnik**, Broš. 64 Din, vez. 72 Din, pošt. 2:50 Din.

Barbusse-Debeljak, **Ogenj**, Roman, Broš. 30 Din, vez. 38 Din, pošt. 2:50 Din.

Hurban Vajanski-Albrecht, **Leteče senice**, Broš. 22 Din, vez. 28 Din, pošt. 1:50 Din.

Sienkiewicz-Mole, **Z ognjem in mečem**, Broš. 106 Din, vez. 120 Din, pošt. 5:50 Din.

Izdaja jih

Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja ob izgubi našega predobrega soproga in očeta, izrekamo vsem prijateljem in znancem prirčno zahvalo.

Iskrena hvala tudi vsem onim, ki so blagega, nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 25. junija 1925.

Rodbina Gaberščik.

Krznarja

(starejšo moč), vsestransko izvežbanega sprejme v svojo tovarno
Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & CIE.**
Ljubljana, Emonska cesta št. 8.

Portlandcement

samo prvovrstno blago v vsaki množini v sodih in juta vrečah
nudi po najnižji tovarniški ceni
Tovarna cementa
v Zidanem mostu.

Oddaja pleskarskih del

vseh oken in vrat šole v Hrušici.
Ponudbe je vložiti do 3. julija 1925.
do 12. ure. Natančna pojasnila daje upravitelj šole istotam.

rauni šolski svet v Hrušici pri Ljubljani.

Originalne (prave) potrebščine

(fixat, preservat) za 81-4 VI

„Opalograph“

kakor tudi kompletne aparate dobite samo pri
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 61.
Telefon št. 980.

492

je nova telefonska številka
inseratnega oddelka „Jutra“.
Radi oglasov kličite samo to
številko, na številko 36 se
kliče le uprava „Jutra“, ne pa
inseratni oddelek.

Prostovoljna javna dražba

se bo vršila dne 1. julija od 9. ure dalje pri
Brandtu v Spodnji Šiški, Celovška cesta št. 81
na dvorišču.

Prodajalo se bodo: mize, omare, stole, orodje
za peke, slaščičarje, gostilniško in drugo obrt.
Posamezno se lahko ogleda ali kupi že prej
— vsak dan od 1. do 3. ure.

Kopalna sezija!

Kopalne obleke za dame,
gospode in otroke!
Kopalne čepice, čevlji in
druge potrebščine.
Velika izbira modernih
kopalnih plaščev.
Pošljite se po pošti!
Cene konkurenčne!

A. Sinkovec nasl. K. Soss
LJUBLJANA.

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun ter jih obrestuje naj-
ugodnejše. Večje in stalne vloge z odpo-
vednim rokom obrestuje po dogovoru.
Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in
zastavitvi.

Prodaja posestva!

Proda se posestvo, oddaljeno 10 minut od kolodvora
v Rogaški Slatini v obsežnosti okrog 8 ha. Na posestvu
je stanovanjska hiša s 6 sobami, gospodarsko poslopje
s 3 sobami in hlevom za okrog 12 glav goveje živine.
K posestvu spadajo vrt, njive, travniki, nekaj gozda
ter 3 do 4 joha sadonosnika.

S ponudbami in zahtevki za natančnejša pojasnila
se je obrniti na pisarno dr. Ernesta Kalana,
odvetnika v Celju.

3576a

Na obroke in posode
prve svetovne fabrike: **STEINWAY, FORSTER, BÜSEDOFF,**
FER, Original STINGOL itd. dobite let pri
muziku-strokovnjaku (bivšem učitelju Glasbene Matice)

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mostal trg 3, poleg magistrata.

Istotam najbogatejša izbira vsakovrstnih godal, mojstrskih
violin in najfinjših strun.

Najpopolnejša trdnja Jugoslavije!

61a

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otro-
ških vozil, živčnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih
delov, pnevmatik. Posebni oddelek za
popolno popravilo, emajliranje in poslikava-
nje dvokoles, otroških vozil, živčnih

strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franco.
„TRIDUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozil
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 106a

Zahvala.

Za izraze iskrenega sočutja ob tako bridki
izgubi našega nepozabnega sina, ljubljene-
ga brata, gospoda

Viktor Crobatha

ter za poklonitev krasnega cvetja in vsem, ki so
ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo
našo najsrčnejšo zahvalo.

V Kranju, dne 25. junija 1925.

Rodbina Franc Crobathova.

Bez posebnega obvestila.

Naznanjamo žalostno vest, da je naša
predobra mama, sestra, stara mama, tašča
in svakinja, gospa

Marija Chladek
roj. Bohinec

dne 24. junija, večkrat previdena s svetimi
zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v soboto ob 7. zjutraj
v Borovnici.

V Borovnici, 25. junija 1925.

Žalujoči ostali.